

Onerva Heikkilä

ASUSTEMALLISTO KIERRÄTYSNAHASTA

Opinnäytetyö
Muotoilun koulutusohjelma

Lokakuu 2010

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Opinnäytetyön päivämäärä 14.10.2010	
Tekijä(t) Heikkilä Onerva		Koulutusohjelma ja suuntautuminen Muotoilu, teatteripuvustus	
Nimeke Asustemallisto kierrätysnahasta			
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni aiheena oli suunnitella ja valmistaa nahka-asustemallisto kierrätysnahasta. Malliston koemyynti suoritettiin Savonlinnan kauppatorilla kesällä 2010. Tavoitteena oli saada selville, olisiko tällaisille tuotteille enemmänkin kysyntää.</p> <p>Tavoitteena oli suunnitella tuotteita, jotka sopisivat eri-ikäisille naisille. Helpottaakseni suunnitteluprosessia rajasin kohderyhmäksi 25–30-vuotiaat naiset. Päästäkseni alkuun suunnittelussa kokosin lehtileikeistä kuvakollaaseja. Suunnittelin mallistoa niin piirtäen, muotoillen kuin kirjoittaen. Käyttämäni materiaali, vanhat nahkavaatteet ja leikkuusta jääneet hukkapalat asettivat myös rajoitteita suunnitteluun. Toisaalta jo olemassa olleet rakenteet antoivat myös lisää mahdollisuuksia, esimerkiksi nahkatakeissa olleiden taskujen hyödyntäminen omissa tuotteissa. Suunnittelun apuna käytin Pirita Seitamaa-Hakkaraisen (2000) Kahden ongelma-avaruuden mallia, jossa visuaalinen kompositioavaruus ja tekninen konstruktioavaruus ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Muokkasin mallista oman sovelluksen, jonka ympärille suunnitteluprosessi rakentui.</p> <p>Valmis mallisto sisälsi lopulta kolme mallia: kevyt vyötärökorsetti, rannekkeet ja pitkät rannekkeet. Koemyynnin kautta sain palautetta malliston onnistumisesta. Kirjasin ylös asiakkaiden kommentteja myyntipöydän ääressä. Lisäksi jokainen tuotteen ostanut sai mukaansa yhteystietoni myöhempää palautteenantamista varten. Saamani palaute oli positiivista ja rohkaisee jatkamaan malliston kehittelyä. Tärkeimmät tavoitteet myynnin osalta olivat, että tuotteet menevät suurimmaksi osaksi kaupan, ja että saadulla tuotolla pystyy kattamaan aiheutuneet materiaalikustannukset. Nämä tavoitteet saavutin hyvin.</p>			
Asiasanat (avainsanat) Suunnitteluprosessi, kierrätys, nahka, asusteet, nahkatuotteet			
Sivumäärä 50 s.	Kieli suomi	URN	
Huomautus (huomautukset liitteistä)			
Ohjaavan opettajan nimi Kivimäki Satu Laukkanen Tuula		Opinnäytetyön toimeksiantaja	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 14th of October 2010	
Author(s) Heikkilä Onerva		Degree programme and option Degree programme in Design Theatre Costume Design	
Name of the bachelor's thesis Apparel Collection of Recycled Leather			
Abstract <p>The subject of my Bachelor's thesis was to design and produce an apparel collection of recycled leather. The test sales took place at the market place of Savonlinna in the summer of 2010. The aim was to find out if there was a demand for such products.</p> <p>The aim was to design products which fit women of different ages. Make In order to facilitate the design I limited the target group to women aged 25-30. To get started I made collages with pictures from magazines. I designed by drawing, writing and shaping. The material, old leather jackets and stranded cuts placed restrictions on the design. On the other hand the existing structures also provided more options, such as the use of leather jacket pockets in my own products. In the design process I utilized an application of the design process model created by Pirita Seitamaa-Hakkarainen (2000). In this Dual-Space Search the visual Composition space and the technical Construction space interact all the time. I modified the model to make it my own application, and the design process was built around it.</p> <p>The final collection included three apparels: a light waist corset, wristbands and long wristbands. The test sales gave me feedback on how I had succeeded. I wrote down the customers' comments at the sales desk. In addition, each customer who purchased a product was given my contact information to provide feedback later on. The feedback I received was positive and it will encourage me to continue to develop my collection further. The main objectives of the sales were that most of the products would be sold and that the proceeds would cover the costs of materials. These aims I achieved well.</p>			
Subject headings, (keywords) Design process, recycling, leather, clothing, leather products			
Pages 50	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices			
Tutor Kivimäki Satu Laukkanen Tuula		Bachelor's thesis assigned by	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KAHDEN ONGELMA-AVARUUDEN MALLI.....	1
3	NAHKA-ASUSTEMALLIEN SUUNNITTELUPROSESSI.....	4
3.1	Materiaali	4
3.2	Ideakollaasit	9
3.3	Luonnostelu	14
3.4	Suunnittelun kohteeksi valitut asusteet.....	22
4	NAHKA-ASUSTEMALLIEN TUOTANTOPROSESSI.....	24
4.1	Materiaalin hankinta	24
4.2	Kaavoitus ja prototyypit	26
4.3	Asusteiden valmistus	31
4.4	Hinnoittelu	32
4.5	Tuotemerkki.....	33
4.6	Valmiit asustemallit	35
5	KOEMARKKINOINTI KESÄTORILLA	42
6	TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN.....	46
	LÄHTEET	49
	KUVALÄHTEET	51

1 JOHDANTO

Kesällä 2009 syventävän työharjoittelun yhteydessä elokuvatuotantoprojektissa etsin paljon erilaisia vaatteita ja asusteita pukuvarastoista ja kirpputoreilta. Tuolloin vastaan tuli monenlaisia asusteita 1930- ja -40-luvuilta. Varsinkin monissa hansikkaissa oli hienoja kirjailuja ja yksityiskohtia. Myöhemmin syksyllä osallistuin nahkavaatekursille, jolloin kiinnostuin nahasta materiaalina. Tuolloin huomasin myös, että vanhoja nahkatakkeja on paljon kirpputoreilla myytävänä, kunto on usein hyvä eikä hintakaan ole korkea, joten vanhan nahan käyttö uudelleen on perusteltua.

Nahkavaatekurssilla valmistin itselleni mekon vanhoista nahkakekseistä. Mekko oli onnistunut ja aloin miettiä kierrätysnahan käyttöä opinnäytetyössäni. Nahkavaatteiden valmistamiseen menee paljon aikaa ja materiaalia, jolloin valmiista tuotteista tulee melko kalliita. Siksi ajattelin suunnitella pienempiä asusteita. Käyttäessäni kierrätysmateriaalia nahan käyttöön liittyvien eettisten ongelmien merkitys vähenee. Idea nahka-asustemallistolle oli syntynyt!

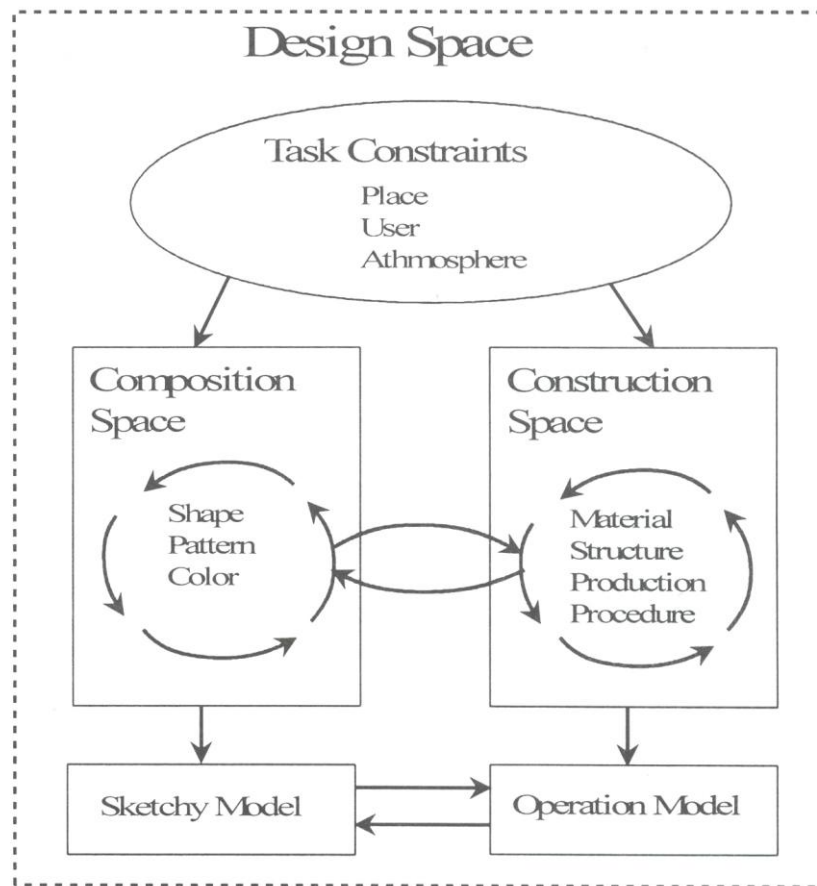
Tavoitteenani oli siis suunnitella ja valmistaa nahka-asustemallisto, joka käsittää 3–8 mallia. Koemyynti oli tarkoitus suorittaa Savonlinnan Kauppatorilla kesällä 2010. Myynnin tarkoituksena oli saada selville, olisiko tällaisille tuotteille menekkiä. Tavoitteena oli myös saada ostajilta myöhemmin palautetta siitä, miten tuotteet ovat toimineet ja ovatko ne vastanneet heidän odotuksiaan. Tämä auttaa tuotteiden mahdollisessa jatkokehittelyssä myöhemmin. Myynnin osalta tärkein tavoitteeni oli saada suurin osa tuotteista myytyä. Toisena tavoitteena oli saada katettua tuotolla materiaalihankinnoista aiheutuneet kulut.

Suunnittelun tueksi valitsin Pirita Seitamaa-Hakkaraisen (2000) kahden ongelma-avaruuden mallin, jossa visuaalinen kompositioavaruus sekä tekninen konstruktioavaruus ovat jatkuvasti vuorovaikutuksessa toisiinsa. Opinnäytetyön tietoperustan luovat materiaalina käytettävä nahka ja sen ominaisuudet sekä rakenneratkaisut.

2 KAHDEN ONGELMA-AVARUUDEN MALLI

Suunnitteluprosessiani ohjaavaksi malliksi olen valinnut Pirita Seitamaa-Hakkaraisen (2000, 54–55) kehittämän kahden ongelma-avaruuden mallin (kuvio 1). Kyseisessä

suunnitteluprosessimallissa vuorottelevat kompositio- (visuaalinen) ja konstruktioavaruus (tekninen), jolloin visuaalisia ideoita verrataan toteuttamiseen liittyviin mahdollisuuksiin. Kahden ongelma-avaruuden malli antaa suunnittelijalle mahdollisuuden liikkua mallin eri osa-alueilla, jolloin jokainen suunnittelun alue painottuu eri tavoin prosessin aikana ollen kuitenkin koko ajan tiiviissä vuorovaikutuksessa.

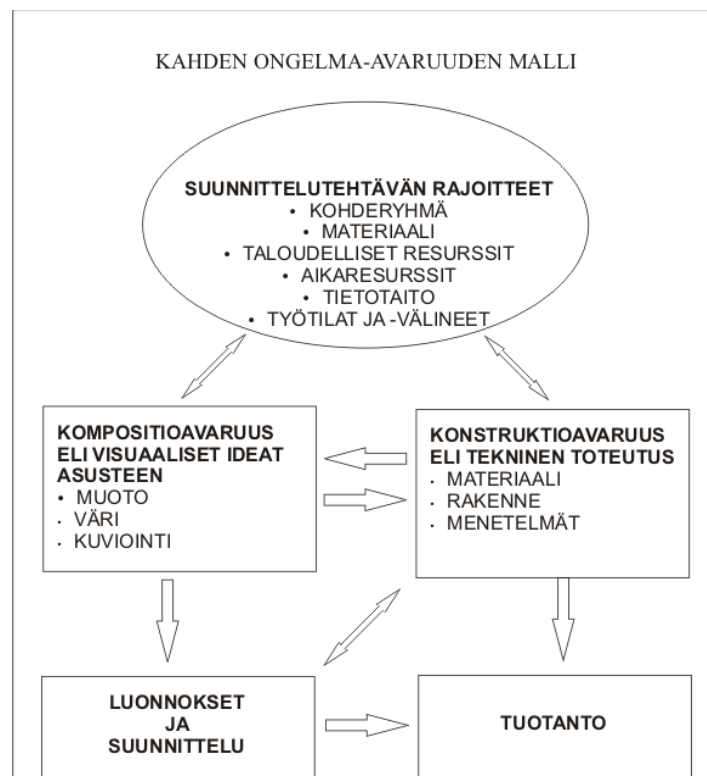

KUVIO 1. Suunnitteluprosessin kahden ongelma-avaruuden malli (Seitamaa-Hakkarainen, 2000, 57)

Kompositioavaruudessa työskentely tuottaa raakaluonnoksia (sketchy model), joiden tarkoituksena on järjestää visuaaliset elementit: muodot, kuviot ja värit. Nämä mallit eivät kuitenkaan takaa sitä, että luonnos voidaan toteuttaa. Siksi luonnosten käsittely konstruktioavaruudessa on välttämätöntä. Tällöin suunniteltu tuote käsitellään materiaalin, rakenteen ja menetelmän kautta. Konstruktioavaruuden kautta päästään toimintamalleihin (operation model). Se edustaa teknisten elementtien ryhmittelyä, jossa selvitetään, miten piirretty luonnos on mahdollista toteuttaa. Tällöin päästään valmiiseen, toteuttamiskelpoiseen malliin. (Seitamaa-Hakkarainen 2000, 57-58.)

Omassa suunnitteluprosessissani materiaali ohjaa suunnittelua paljon. Nahka jo itsessään on materiaalina minulle vieraampi enkä ole valmistanut siitä aiemmin kuin yhden mekon. Käyttäessäni kierrätettyä nahkaa rajoitteita ja toisaalta mahdollisuuksia tulee sitäkin enemmän sekä kompositio- että konstruktioavaruudessa. Jo luonnostellessa pitää miettiä, miten tuote on mahdollista toteuttaa. Jos luonnosteltua tuotetta ei sellaisenaan pysty toteuttamaan, on palattava kompositioavaruuteen kehittämään luonnosta. Luonnostelua jatketaan konstruktioavaruudessa esille tulleiden asioiden pohjalta. Jos luonnos on toteutettavissa sellaisenaan, se voidaan siirtää valmiisiin luonnoksiin. Kaikki rajoitteet ja mahdollisuudet pitää siis huomioida suunnittelun jokaisessa vaiheessa. Suunnitteluavaruudet käyvät vuoropuhelua koko suunnitteluprosessin ajan. Siksi kahden ongelma-avaruuden malli sopii tähän suunnitteluprosessiin hyvin.

Oma sovellukseni kahden ongelma-avaruuden mallista (kuvio 2) lähtee rajoitteiden määrittämisestä. Tärkein rajoittava tekijä on valitsemani kohderyhmä, 25–30-vuotiaat naiset. Myös materiaalilla on suuri merkitys, sillä erilaisia nahkoja on paljon, mutta kohtalaisen pieniä määriä. Koska minulla ei ole toimeksiantajaa, kustannukset jäävät itselleni maksettavaksi. Tarkkaa budjettia en ole miettinyt, mutta mielestäni noin 300 euroa on riittävä taloudellinen sijoitus tällaiseen projektiin. Valmistamiseen menevä aika sekä käytössä olevat työvälineet asettavat myös omat rajoitteensa.

KUVIO 2. Oma sovellus kahden ongelma-avaruuden mallista

Seitamaa-Hakkaraisen ym. (1998) mukaan idea-avaruus on suunnitteluideoiden synnyttämisen ja esittämisen kehto, jotka ovat usein luonnoksia tai verbaalisia kuvauksia. Tässä suunnitteluprosessissa lähdän liikkeelle kompositioavaruudesta eli luonnostelusta. Ideakollaaseja apuna käyttäen etsin muotoja, joita lähdän kehittämään eteenpäin. Tässä vaiheessa en vielä mieti aktiivisesti konstruktioavaruuden tuomia rajoitteita, mutta uskon niiden kuitenkin olevan alitajuisesti mielessä. Seitamaa-Hakkarainen (1998) toteaa, että mitä pidemmälle luonnosten kehittely etenee, sitä enemmän pitää huomioida konstruktioavaruuden tuomia rajoitteita. Lopuksi visuaalisesti miellyttävät tuotteet käydään läpi konstruktioavaruudessa, jossa niille kehitetään lopulliset tekniset ratkaisut.

3 NAHKA-ASUSTEMALLIEN SUUNNITTELUPROSESSI

Haluan luoda jotakin uudenlaista, tuotteita, jotka sopivat monen ikäryhmän käytettäväksi. Tuotteet eivät kuitenkaan saa olla liian erikoisia, sillä se saattaa karsia ostajia. Suunnitteluprosessia helpottaakseni päätin valita kohderyhmäksi 25–30-vuotiaat naiset. Tämän ikäryhmän koen sellaiseksi, jolle tuotteita on helppo suunnitella. Tälle kohderyhmälle myös tuotteiden ostaminen on taloudellisesti helpompaa kuin nuoremmille, koska moni on jo siirtynyt työelämään.

3.1 Materiaali

Muokkaaminen eläimen nahasta käyttökelpoiseksi nahaksi vaatii nahkalajista riippuen 30–70 toimenpidettä ja vie aikaa 5–6 työpäivää (Sorvari ym. 2002 21–22). Ajan kuluessa tekniikka on kehittynyt valtavasti, ja uusia materiaaleja on tullut paljon tarjolle. Mielestäni kuitenkin nahkatuotteita arvostetaan edelleen hyvin paljon ja niistä ollaan valmiita maksamaan tavallista enemmän. Nahan käyttöön liittyy myös ristiriitoja, sillä monien sympatiat eläimiä kohtaan heräävät nahkatuotteista puhuttaessa. Friitalan operatiivinen johtaja Annika Paasikivi (2009, 51–52) kertoo Kangasniemen haastattelussa, että heidänkin yrityksessään asiaan on kiinnitetty huomiota. Hänen mukaansa turkiksia käytetään vain vähän, lähinnä irtokauluksissa. Päämateriaalina on huippulaadukas suomalainen poronnahka, joka tulee sivutuotteena ruokateollisuuden yhteydessä. Tällä tavoin Friitala pyrkii kestävään kehitykseen. Omassa työssäni eettiset näkökul-

mat ovat myös melko pienessä roolissa, sillä tuotteet valmistetaan kierrätysmateriaalista.

Väyrysen ym. (2004, 214) mukaan hyvän tuotteen määritteitä ovat esimerkiksi hyvä rakenteellinen toteutus (yksinkertainen, hyvin muotoiltu, kevyt ja luotettava), alhaiset kokonaiskustannukset sekä sopivuus käyttäjälle (käytettävyydeltään hyvä ja turvallinen). Nämä ovat lähtökohtia, joihin tulee kiinnittää huomiota, mutta jotka eivät varsinaisesti ohjaa suunnitteluani.

Suunnitteluprosessini tärkein lähtökohta on käyttämäni materiaali, nahka. Lisärajoitteen tuo se, että käytän ehjien nahkojen ja vuotien sijaan vanhoja nahkavaatteita. Nahalla tarkoitetaan pienten eläinten, kuten lampaan ja peuran, nahkaa, kun taas vuodilla tarkoitetaan isommista eläimistä, esimerkiksi nautaeläimistä ja hirvistä, saatavaa materiaalia (Vaara 1988, Laukkanen 1995). Nahka on pitkäikäinen ja hyvin säilyvä materiaali, joten sitä voi käyttää uudelleen. Opinnäytetyötä varten valittu materiaali on kirpputoreilta löydettyistä vanhoista nahkatakeista tai leikkuusta jääneitä hukkapaloja. Tästä syystä erilaisia nahkalaatuja on paljon: ohutta ja paksua, yksi- ja monivärisiä, kuvioituja ja kuvioimattomia. Tämä luo haastetta sille, että mallistosta tulee yhtenäinen. Vanhojen nahkavaatteiden käyttö luo rajoitteita, mutta myös mahdollisuuksia suunniteltaviin tuotteisiin. Rajoitteita saattavat aiheuttaa esimerkiksi käytetyssä vaatteessa olevat kulumat. Toisaalta tämän voi yrittää kääntää myös eduksi, sillä mielestäni patinoitunut nahka on persoonallista ja myös kaunista. Valmiita rakenteita, kuten taskuja, pyrin hyödyntämään mahdollisimman paljon. Nahan paksuudesta riippuen rakenteellisista ratkaisuista saattaa tulla helposti liian paksuja. Toisaalta paksu tukeva nahka pysyy hyvin muodossaan. Raakareunan ja kapeiden saumanvarojen käyttömahdollisuus tuo puolestaan lisää ratkaisuvaihtoehtoja rakenteellisiin ongelmiin. Koska nahka on minulle vielä melko uusi materiaali, en varmasti pysty tuntemaan kaikkia rajoitteita ja mahdollisuuksia, joita se minulle asettaa. Siksi työskentely konstruktioavaruudessa on erityisen tärkeää.

Suurin osa käyttämästäni nahasta on lammasnappaa (kuva 3). Nappa eli pintanahka valmistetaan verinahan ylimmästä kerroksesta. Pinta käsitellään sileäksi, kiiltäväksi ja usein vettä hylkiväksi. Tällöin puhdistaminen on melko helppoa. Nappaa voidaan valmistaa kovana, normaalina tai pehmeänä, jolloin sitä voidaan käyttää moneen eri käyttötarkoitukseen. Nappanahasta pystyy erottamaan nahalle luonteenomaiset pinta-kuviot. (Jaakola ym. 1998, 25–26.)

KUVA 3. Lammasnappa

Sikamokka (kuva 4) on toiseksi yleisin käyttämäni nahka. Sitä ei kuitenkaan löytynyt kirpputoreilta yhtä paljon kuin lammasnappaa. Sikamokan tunnistaa helposti sen pinnassa olevista rei'istä. Tavallisen sikamokan lisäksi löysin liituraitakuvioitua sikamokkaa (kuva 5). Jaakolan ym. (1998, 25–26) mukaan mokkanahkaa voidaan valmistaa sian lisäksi lampaasta, naudasta, vuohesta ja porosta. Se valmistetaan nahan alapuolesta. Mokka on kevyttä ja taipuisaa. Useimmiten mokkaa käytetään pukineissa ja jalkineissa.

KUVA 4. Sikamokka

KUVA 5. Liituraitakuvioitua sikamokkaa

Haljas on yleisnimi lihapuolelta irrotettavalle vuodalle, joka on molemmilta puolilta nukkapintainen. Haljasta saadaan siasta. Se kestää hyvin kulutusta, joten sitä käytetään esimerkiksi rukkasissa ja kenkien vuorinahoissa. (Jaakola ym. 1998, 25–26.) Kuvan 6 jakkupuku on haljasta. Tämä olikin ainoa kirpputorilta löytämäni haljaksesta valmistettu tuote.

KUVA 6. Haljaksesta valmistettu jakku

Kuvionahat ovat melko harvinaisia ja niitä löytyy harvoin kirpputoreilta. Kuvassa 7 olevat kuvionahat on valmistettu lampaannahasta. Kuvionahat eli martioidut nahat valmistetaan siten, että nahan pintaan puristetaan hydraulisten puristimien ja lämmön avulla pintakuviointi (Jaakola ym. 1998, 27).

KUVA 7. Lampaannahasta valmistettuja kuvionahkoja

3.2 Ideakollaasit

Päästäkseni alkuun ideoinnissa kokosin kuvakollaaseja lehtileikkeistä (kuvat 8–10). Valitsin kuvat omien mieltymysten perusteella eli mutu-tuntumalla. Kuvat sopivat mielestäni vasta ajatuksen tasolla olevaan mallistoon, ja koen saavani niistä inspiraatiota luonnosteluun. Ensimmäisen kerran kuvamateriaalia etsiessäni huomasin poimivani vain kuvia erilaisista nahasta valmistetuista vaatteista, asusteista ja huonekaluista ja niissä olevista yksityiskohdista. Kokosin kuitenkin niistäkin kollaasin (kuva 8), sillä siitä sai hyvän kuvan, millaisia tuotteita on jo tarjolla. Seuraavilla kerroilla keräämäni kuvista kokosin varsinaiset ideakollaasit, joiden pohjalta lähdin luonnostelemaan.

Ensimmäisessä kollaasissa (kuva 8) on koottuna kuvia nahasta jo valmistetuista tuotteista. Yleisimpiä nahkaisia vaatekappaleita ovat kengät, käsineet ja takit. Kaikissa tuotteissa on päällitikkauksia, jotka ovat hyvin tyypillisiä nahkatuotteille. Myös nyöritykset ja niitit ovat suosittuja. Tuotteet ovat pääosin valmistettu ruskeasta ja mustasta nahasta, mutta joukkoon mahtuu myös radikaalimpia värejä kuten pinkkiä ja violettiä.

KUVA 8: Kollaasi nahasta jo valmistetuista tuotteista

Kolmas kuvakollaasi (kuva 10) on muotokielitaulu, joka koostuu pinnoista ja muodoista. Kettusen (2001, 81–82) mukaan muotokieli tarkoittaa niitä ratkaisuja, joista tuotteen ulkonäkö, visuaalinen hahmo ja käytettävyys rakentuvat. Muotokielitaulu (visual theme board) kerää yhteen kuvia sellaisista tuotteista, jotka ovat saavuttaneet halutun tunteen kohderyhmässä ja täyttävät heidän arvonsa. Tästä kollaasista toivon saavani eniten vaikutteita ja ideoita kompositioavaruudessa työskenneltäessä. Geometrisiä muotoja on paljon, mutta mukaan mahtuu myös muita, vapaampia muotoja. Oikeassa reunassa oleva erilaisista paloista koostuva matto on kaikessa yksinkertaisuudessaan mielenkiintoinen. Pystyisinkö suunnittelemaan ja valmistamaan asusteen, jonka osien paikkoja vaihtamalla asusteen ulkoasu olisi muunneltavissa? Valaisimet ovat myös yksi mielenkiintoinen ryhmä, josta koen saavani paljon inspiraatiota. Vasemman yläkulman kahdesta valkoisesta valaisimesta tulee heti mieleen korvakorut. Nahan pintaa olisi mielenkiintoista muokata. Kollaasissa on kivipintainen kaakeli, jonka pintaa on hyvin miellyttävä koskea. Olisiko tämänkaltaista pintaa mahdollista saada nahkaan? Punokset ja viillokset ovat myös valloittaneet paljon tilaa kollaasissa. Koska nahassa voidaan käyttää raakareunaa, viillokset sopisivat materiaaliin hyvin.

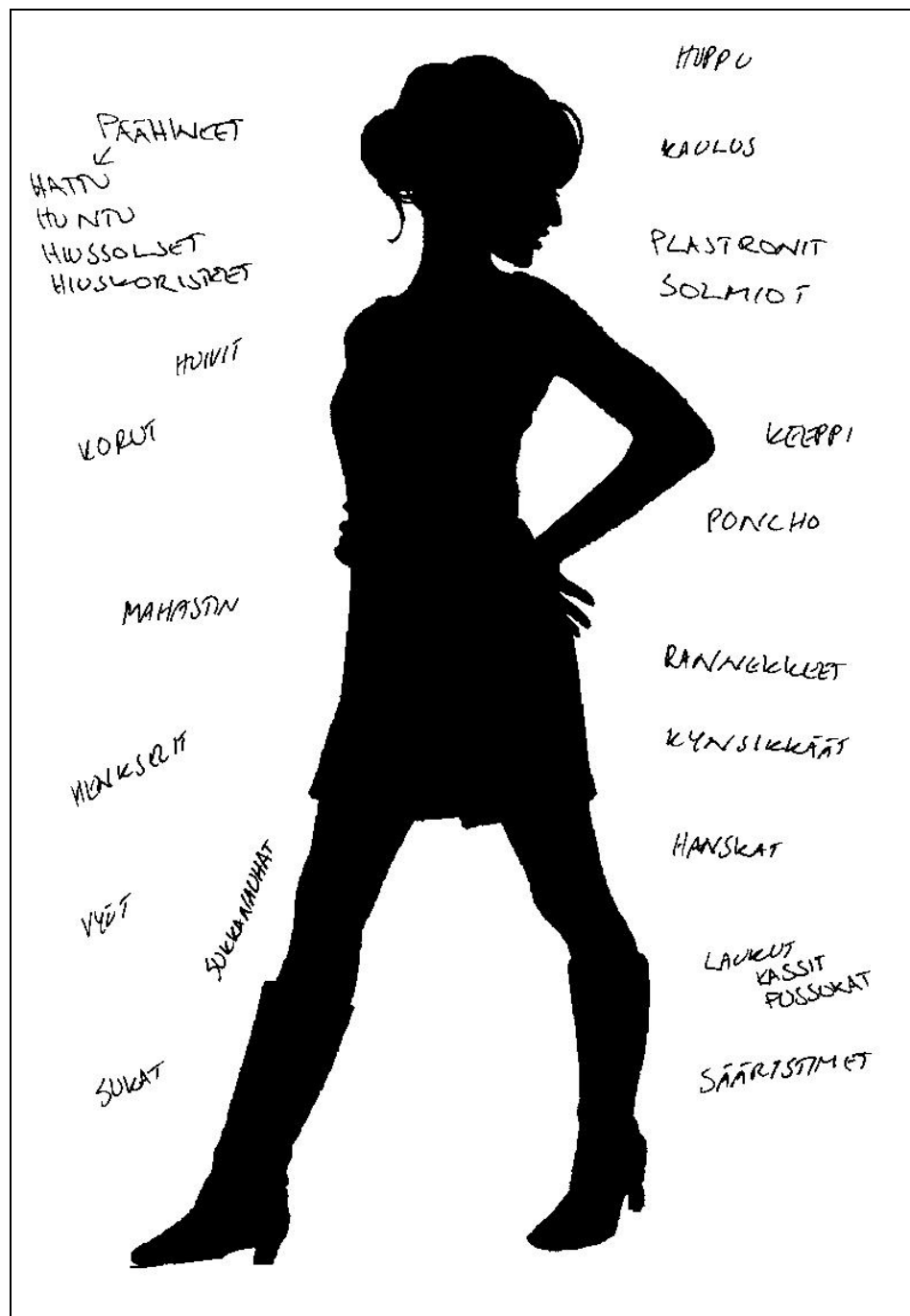
KUVA 10: Kollaasi muodoista ja pinnoista

Aloittaessani opinnäytteen aiheen tarkemman rajaamisen mietin, keskitynkö uniikkikappaleisiin vai piensarjatuotantoon. Uniikkikappaleista palautteen saaminen olisi ollut vaikeaa. Lisäksi selkeän kuvan saaminen tuotteiden toimivuudesta olisi jäänyt olemattomaksi. Nämä syyt johtivat siihen, että päädyin piensarjatuotantoon soveltuvan malliston kehittelyyn. Koska opinnäytetyölläni ei ole toimeksiantajaa, palaute kerätään tuotteiden ostajilta. Koemyynti järjestetään Savonlinnan torilla heinäkuussa 2010.

Piensarjatuotantoon soveltuvan malliston suunnittelussa pitää huomioida valmistuksen nopeus ja helppous. Koululla käytettävissä oleva konekanta asettaa valmistukselle myös omat rajoitteensa. Peruskoneiden lisäksi käytettävissä on erityisesti nahanompe- luun tarkoitettu ompelukone. Turkiskone olisi antanut enemmän vaihtoehtoja raken- teisiin, mutta valitettavasti kone oli epäkunnossa. Persoonallisuutta tuotteisiin on mahdollista saada erilaisilla koristeluilla, muun muassa rei'ittämällä, pakottamalla ja kirjomalla. Varsinkin kirjonta on aikaa vievä työtap ja siksi sen käyttö tässä tapauk- sessa on hankalaa.

3.3 Luonnostelu

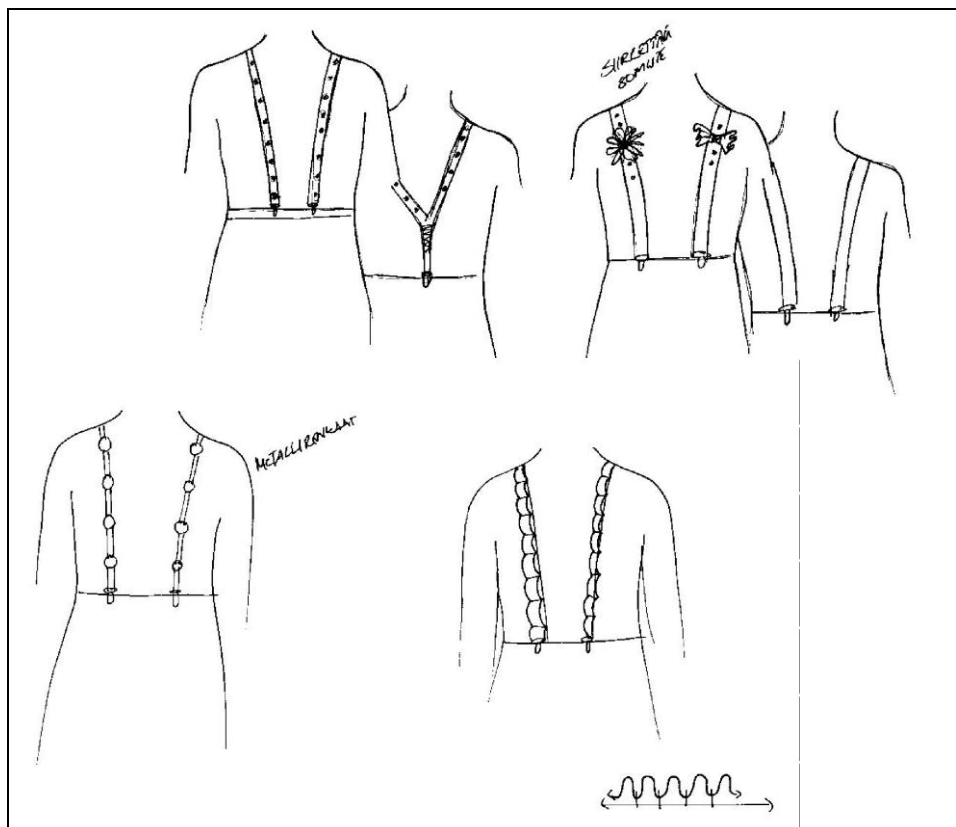
Asusteella tarkoitetaan vaatekappaleita tai lisäkkeitä, jotka täydentävät asukokonaisuutta. Asusteita ovat esimerkiksi huivit, solmiot, vyöt, laukut, käsineet ja hatut. (Lindfors&Paimela 2004, 14.) Aluksi listasinkin kaikki mahdolliset asusteet, joita mieleeni tuli (kuva 11). Myöhemmin valitsin asusteista ne, jotka koin mielestäni tarpeellisiksi ja mielekkäiksi suunnitella. Joistakin tuotteista syntyi useita luonnoksia, toisista vain muutamia.

KUVA 11. Lista erilaista asusteista

Ensimmäisiä luonnoksia tehdessäni päätin vain piirtää ja kirjoittaa kaiken, mikä mieleen tulee erilaisista nahka-asusteista. En miettinyt lainkaan konstruktiiovaruutta enkä huomionnut eri nahkalaatuja ja värejä. Nämä asiat olisivat saattaneet vaikeuttaa vapaa- ja luovaa kompositioavaruudessa työskentelyä. Tarkoituksena oli vain tyhjentää mielestä kaikki hulluimmaltakin kuulostavat ajatukset, joista on kuitenkin mahdollista saada kehittelyn kautta toimivia tuotteita. Visuaalisuuden lisäksi pohdin valmistettavia tuotteita myös myynnin kannalta.

Ensimmäinen ajatus henkseleistä toi mieleen mustavalkoelokuvan, jossa miehet nostavat heinää seipäille. Pyrin karkottamaan tämän ajatuksen mielestäni ja suuntasin ajatukset nykypäivään, jolloin henkseleitä käyttävät niin miehet kuin naisetkin. Tein joitakin henkseliluonnoksia (kuva 12) ja mielestäni löysin niihin hakemaani naisellisuutta. Konstruktiiovaruuden puolella kysymyksiä aiheuttivat henkseleihin tarvittavat kiinnikkeet. Mahdollista tuotantoa varten kartoitin, onko kiinnikkeitä saatavana kirpputoreilta. Kiinnikkeitä löytyikin melko runsaasti. Suurin osa niistä oli hyväkuntoisia, vaikka poikkeuksiakin mahtui joukkoon. Henkselit olisi siis kaikin puolin mahdollista toteuttaa.

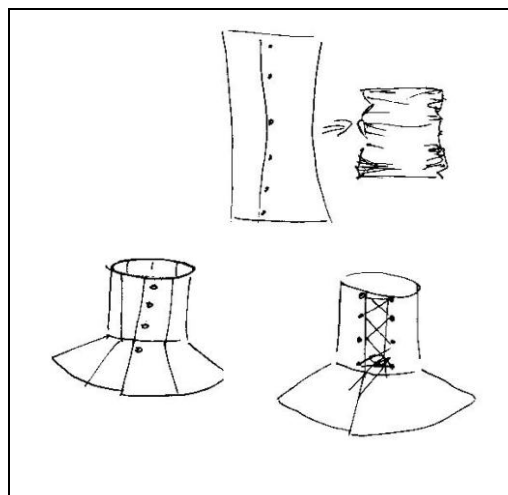

KUVA 12. Henkseliluonnoksia

Korsettiliike Belle Modesten Internet-sivustolla huomasin sattumalta kuvia kaulakorseteista (kuva 13). Ne on siis jo keksitty, joten niitä ei kannata alkaa sellaisenaan valmistaa. Korsetit näyttivät ahdistavilta, ja siitä löysinkin itselleni kehittämistä vaativan osa-alueen. Tein luonnoksia (kuva 14) jonkin verran ja jossakin vaiheessa luonnoksista oli tullut huppuja. Hupun huono puoli on se, että se vie materiaalia melko paljon mallista riippuen. Suuremmaksi kysymykseksi muodostui kuitenkin huollettavuus, sillä olin miettinyt kyseistä asiaa koko suunnittelun ajan. Nykyään ihmisten kasvoilla on useimmiten meikkiä ja kaulalla ja kasvojen lähellä olevat asusteet ovat usein juuri se kohta, jolle tulee helposti tahroja kyseisistä tuotteista. Konstruktioavaruudessa irtovuoritus nousi yhdeksi ratkaisuvaihtoehdoksi.

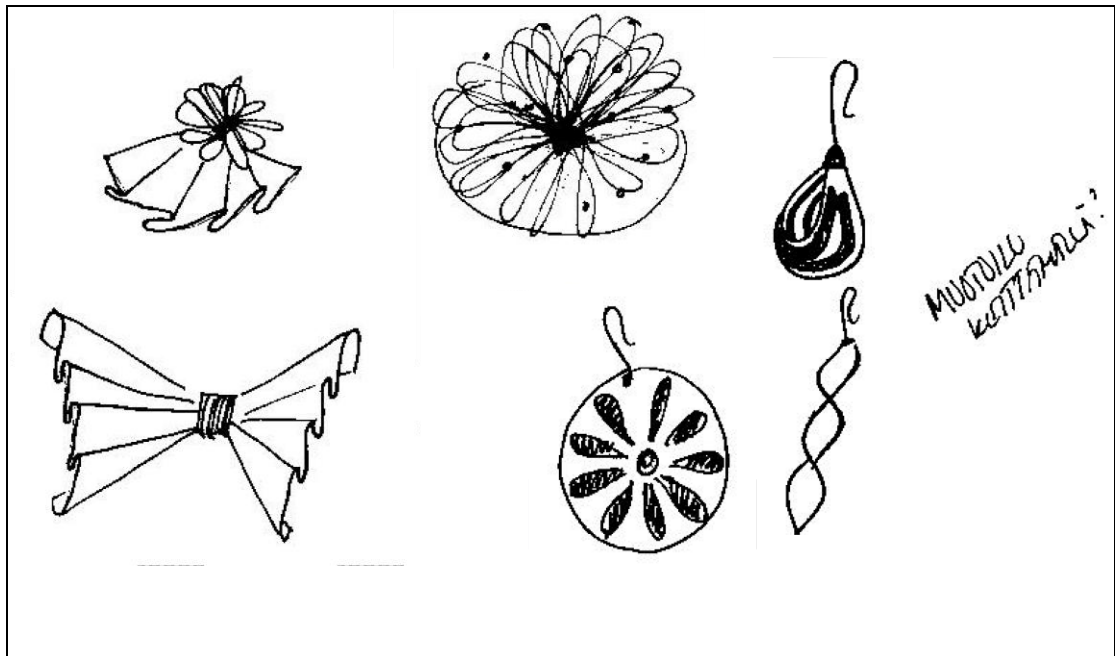

KUVA 13. Erilaisia kaulakorsetteja (Belle Modeste 2010)

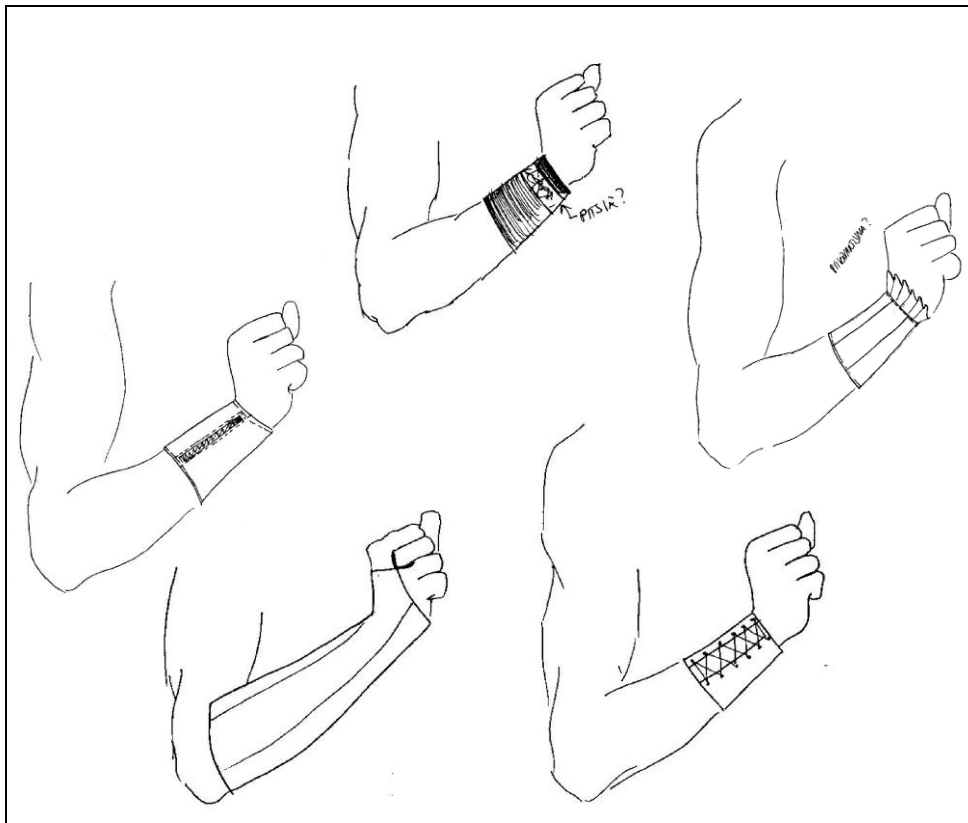
KUVA 14. Kaululuonnoksia

Koruja ja pieniä hiuskoristeita pidin hyvänä tuotteena siksi, että niihin pystyisi käyttämään hyvinkin pieniä nahanpaloja. Luonnostelin erilaisia tuotteita (kuva 15), mutta monesti huomasin niiden muistuttavan paljon vaateketjujen myymälöistä saatavia tuotteita. Vaikka miten yritin rimpuilla pois kyseisistä mielikuvista, en löytänyt itseäni tyydyttävää ratkaisua luonnosten joukosta. Päätin antaa ajatuksen hautua alitajunnassa, ja palaisin luonnostelun pariin mahdollisesti myöhemmin, mikäli löytäisin uutta inspiraatiota. Näissä tuotteissa näkyy eniten muodoista ja pinnoista koostuvan kollaa- sin (kuva 10) tuomat vaikutteet. Konstruktioavaruutta ja teknistä toteutusta ajatellen selvitin myös koruihin tarvittavien oheismateriaalien, kuten korvakorukoukkujen, saatavuutta. Hiussolkia oli huomattavasti vaikeampi löytää edullisesti kuin korvakorukoukkuja.

KUVA 15. Hius- ja korvakoruluonnoksia

Itse olen kaivannut pitkään lenkkeilyyn ranneketta, jossa voisi kätevästi kuljettaa esimerkiksi kotiavaimen, koska nykyiset urheiluhousut ovat pääsääntöisesti taskuttomia. Aloin luonnostella kompositioavaruudessa erilaisia rannekkeita (kuva 16). Rannekeiden etuna konstruktioavaruudessa on se, että valmistamiseen ei kuluisi paljoakaan materiaalia. Lisäksi yhden perusmallin muokkaaminen moniksi eri variaatioiksi tulisi olemaan helppoa ja nopeaa. Rannekeiden ohella luonnostelin pitkävartisia, kynsikäiden tyyppisiä rannekkeita. Luonnostellessa pitkävartisia rannekkeita tuotteista tuli juhlanan näköisiä. Lyhyt ranneke puolestaan oli arkipäivään sopivampi vaihtoehto.

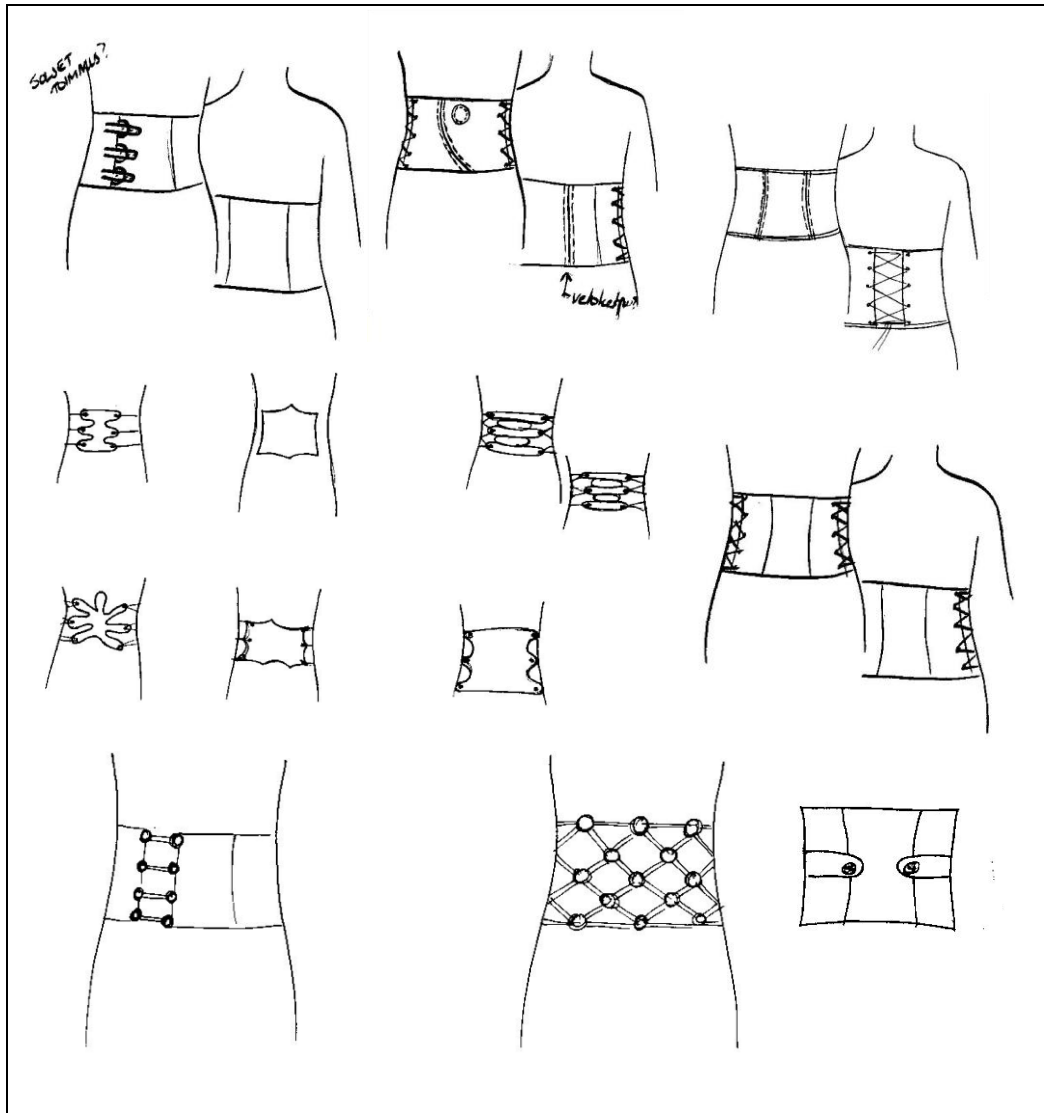

KUVA 16. Rannekeluonnoksia

Mahastin on ollut alusta asti sellainen tuote, jonka haluan toteuttaa. Alun perin Ilomielin Ekodesignin kehittämä tuote on vatsan ympäri kietaistava vaatekappale (kuva 17), jonka koko on muunneltavissa solmittavien nauhojen avulla. Nahasta valmistettuna tästä asusteesta tulee melko tukeva, joten siitä tulee jo hieman korsettimainen. Tosin suunnittelemassani mallissa ei ole korsetille ominaisia luita, joten korsetti säilyy enemmän vyön tyyppisenä, kevyempänä asusteena. Vähitellen prosessin edetessä nimi mahastin väistyi ja tilalle tuli nimitys kevyt vyötärökorsetti. Tämä asuste sopii mallistooni hyvin siksi, että se on mahdollista koota pienistä nahan paloista. Luonnostelin erilaisia malleja (kuva 18). Toiset ovat hyvinkin korsettimaisia, toiset taas enemmän vyön tyyppisiä kevyitä malleja. Kevyisiin malleihin on saatu vaikutteita erityisesti muodoista ja pinnoista koostuvasta kuvakollaasista (kuva 10) löytyvästä kattokruunusta (vasemmalla ylhäällä, rannerenkaan alla). Tarkoituksena on kehittää yksi vyötärökorsettimalli, josta tuotetaan erilaisia variaatioita esimerkiksi koristelun avulla.

KUVA 17: Mahastin (Ilomielin Ekodesign 2010)

KUVA 18. Vyötärökorsettiluonnoksia

Piirrettyjä luonnoksia syntyi omasta mielestäni sopiva määrä. Olen kokenut piirtämisen ja luonnostelun olevan itselleni vaikeaa. Siksi tein paljon kokeiluja myös muotoilemalla nahkaa. Muotoilu sopiikin mielestäni loistavasti käyttämäni Seitamaa-Hakkaraisen kahden ongelma-avaruuden malliin, sillä suunnitelmaa konstruktioavaruudessa käsiteltäessä mahdolliset rakenteelliset ongelmat tulevat näin varhaisessa vaiheessa esiin. Muotoilemalla havainnoin esimerkiksi sitä, miten eripaksuiset nahat laskostuvat ja poimuttuvat (kuva 19). Punainen paksuhko lammasnappa poimuttui poimulankojen avulla yllättävän helposti. Ohuehkoon ruskeaan sikamokkaan sai poimuttamisen sijaan kauniimman lopputuloksen laskostamalla.

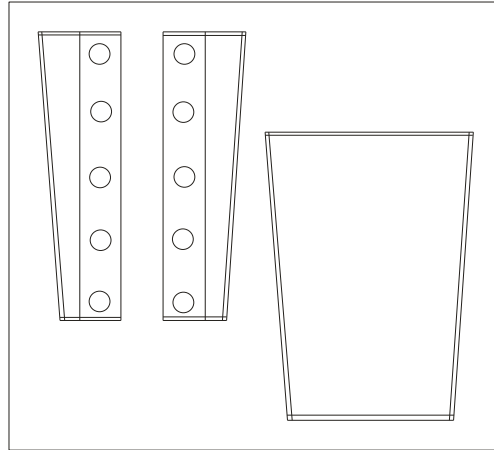

KUVA 19. Lammasnapan ja sikamokan laskostus- ja poimutuskokeilut.

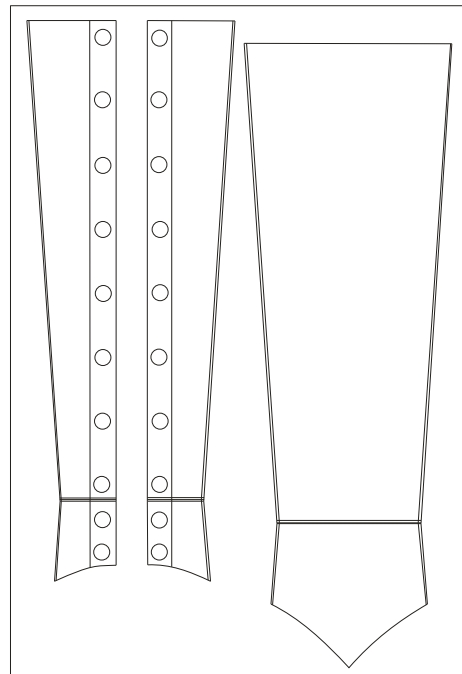
Piirtäessä, muotoillessa ja kirjoittaessa ideoita huomasin lähes heti, mikä tulee toimimaan ja mikä ei. Esimerkiksi naamiot suljin heti pois. Vaikka pyrin melko uniikkiin tuotesarjaan, haluan tuotteista sellaisia, että niitä voi käyttää niin arkena kuin juhlassakin. Naamioita käytetään vain erityistapauksissa, eivätkä ne kuulu jokapäiväiseen pukeutumiseen.

3.4 Suunnittelun kohteeksi valitut asusteet

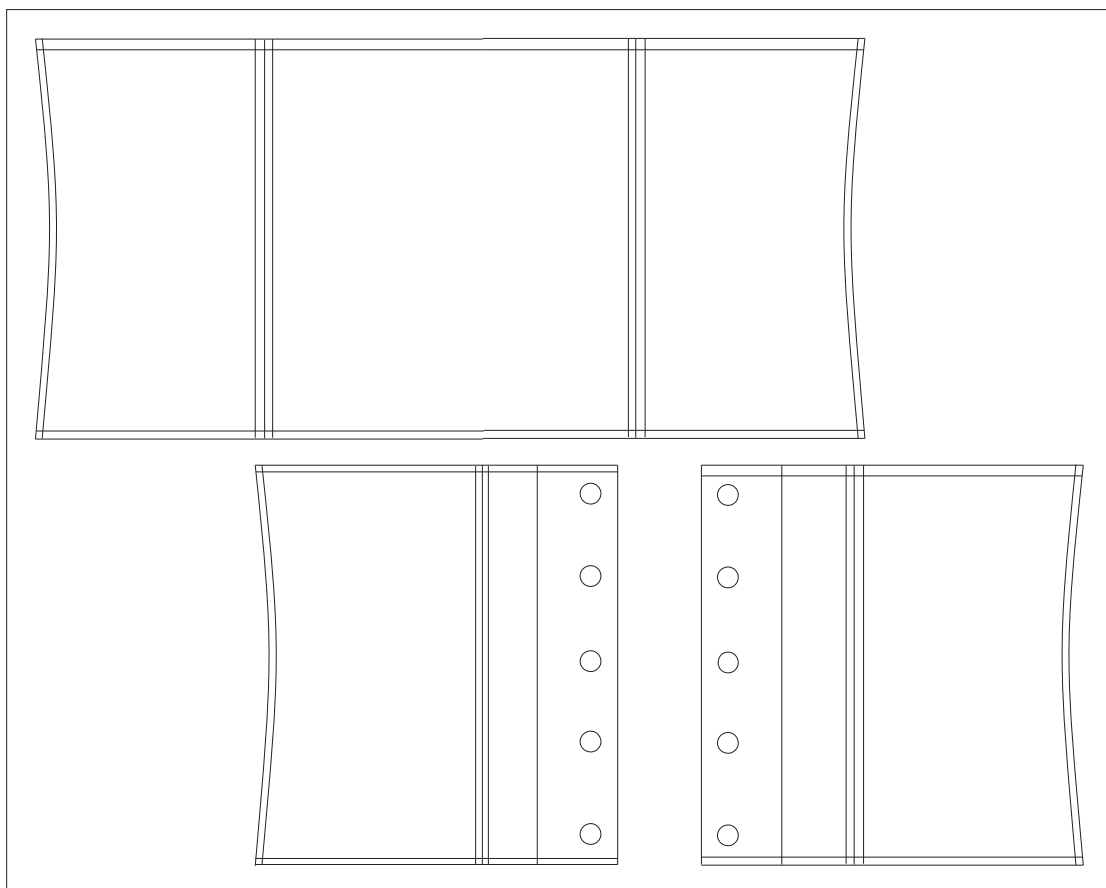
Kuvissa 20–22 olen esitellyt viivapiirroksat tuotantoon päätyneistä perusmalleista. Monissa asusteissa oli lisäksi leikkauksia tai somisteita, joita en ole piirtänyt kuviin, koska jokaisesta tuotteesta tuli erilainen. Valmiita tuotteita käsitellään tarkemmin luvussa 4.6.

KUVA 20. Lyhyt ranneke

KUVA 21. Pitkä ranneke

KUVA 22. Kevyt vyötärökorsetti

Kiinnitysratkaisut kuuluvat olennaisena osana konstruktioavaruudessa käsiteltäviin asioihin. Vyötärökorsetteja luonnostellessa vaihtoehtoiksi nousivat erilaiset soljet ja nyörietykset, vetoketjut, napit ja nepparit. Nyörietytys tuntui alusta asti varmmimmin toimivalta ja yksinkertaisimmalta toteuttaa. Vetoketjuja käytettäessä säätövara olisi pitänyt ratkaista jollakin tavalla, esimerkiksi nyörietyksellä. Koska nyörietytys toimii kiinnitys- ja säätömekanismina samanaikaisesti, vetoketjujen ompeleminen olisi vienyt aikaa ja jonkin verran myös taloudellisia resursseja hukkaan. Toisaalta nyörietyksen lisänä ollut vetoketju olisi saattanut joissakin tilanteissa helpottaa pukemista. Erilaisia solkia olisi ollut saatavilla kirpputoreilla, mutta niiden kiinnittämiseen olisi kulunut enemmän työaika kuin nyörietyksen tekemiseen. Soljissa säätövara olisi ollut portaittainen, eikä yhtä tarkkaan säätöön olisi päästy kuten nyörietyksessä. Napit ja nepparit karsiutuivat vaihtoehtoista pois melko alkuvaiheessa monestakin syystä. Ensinnäkin niiden kiinnitys olisi tapahtunut käsin ompelemalla, mikä olisi vienyt suhteettoman paljon aikaresursseja. Lisäksi nappien kohdalla epäilin niiden kestävyyttä käytössä, erityisesti vyötärökorsetin kohdalla. Neppareiden ja nappien kohdalla säätö olisi ollut solkien tavoin portaittainen. Nyörietytys siis valikoitui kiinnitystavaksi yksikertaisen ja nopeasti toteutettavan rakenteen sekä portaattoman säädön vuoksi.

Mustaa ja valkoista nyöriä oli saatavilla eripaksuisina ja erilaisin kiertein, mutta muissa väreissä nyöriä oli vaikea löytää. Joihinkin tuotteisiin värjäsin puuvillanyöriä. Suurimmaksi osaksi ratkaisin väriongelman satiininauhalla, sillä sitä on tarjolla hyvin monissa eri sävyissä. Lisäksi otin vaihtonyörejä ja -nauhoja torille mukaan siltä varalta, että asiakas haluaisi erivärisen, -muotoisen tai materiaalista valmistetun nyöriä tuotteen.

4 NAHKA-ASUSTEMALLIEN TUOTANTOPROSESSI

Nahka-asusteiden tuotantoprosessi oli ajallisesti lyhyt, mutta sitäkin tehokkaampi työjakso. Materiaalihankinnat sijoituivat pidemmälle aikavälille, mutta itse tuotanto tapahtui noin kuukaudessa.

4.1 Materiaalin hankinta

Suurin osa materiaalista on hankittu Savonlinnan kierrätysmyymälästä. Vanhoista nahkatakeista sain paljon edullista materiaalia. Hyväkuntoisimmasta ja paljon materiaalia sisältävistä tuotteista jouduin maksamaan tavallista enemmän. Toisaalta onnistuin saamaan materiaalia myös ilmaiseksi. Nahan lisäksi takeista sai nappeja, vetoketjuja sekä vuorikangasta. Vuorikankaat ratkottiin irti ja pestiin, jotta materiaalia oli mukavampi käsitellä ja tuotteista sai raikkaan tuoksuisia. Kaikkia vuorikankaita ei voinut kuitenkaan hyödyntää kulumisen vuoksi ja siksi tilalle oli hankittava uutta vuorikangasta. Vetoketjuja käytin niiden varsinaisen käyttötarkoituksen lisäksi koristeina. Vetoketjukoristeisiin kelpasivat siis myös rikkinäiset vetoketjut, joten näin käyttökelvotonkin materiaali oli hyödyksi. Kirpputorivaatteiden lisäksi ostin raisiolaiselta nahka- ja turkisompelimo Anna-Maija Rissanen Tmi:ltä leikkuutähdettä sekä neliöjalkaettä kilohintaan. Yrityksellä oli tarjolla myös värikkäitä nahkoja, joita löytyy harvoin kirpputoreilta. Lisäksi tarjolla oli hieman erikoisempia nahkoja, esimerkiksi liituraitakuvioitua sikamokkaa sekä vakosamettikuvioitua lammasmokkaa.

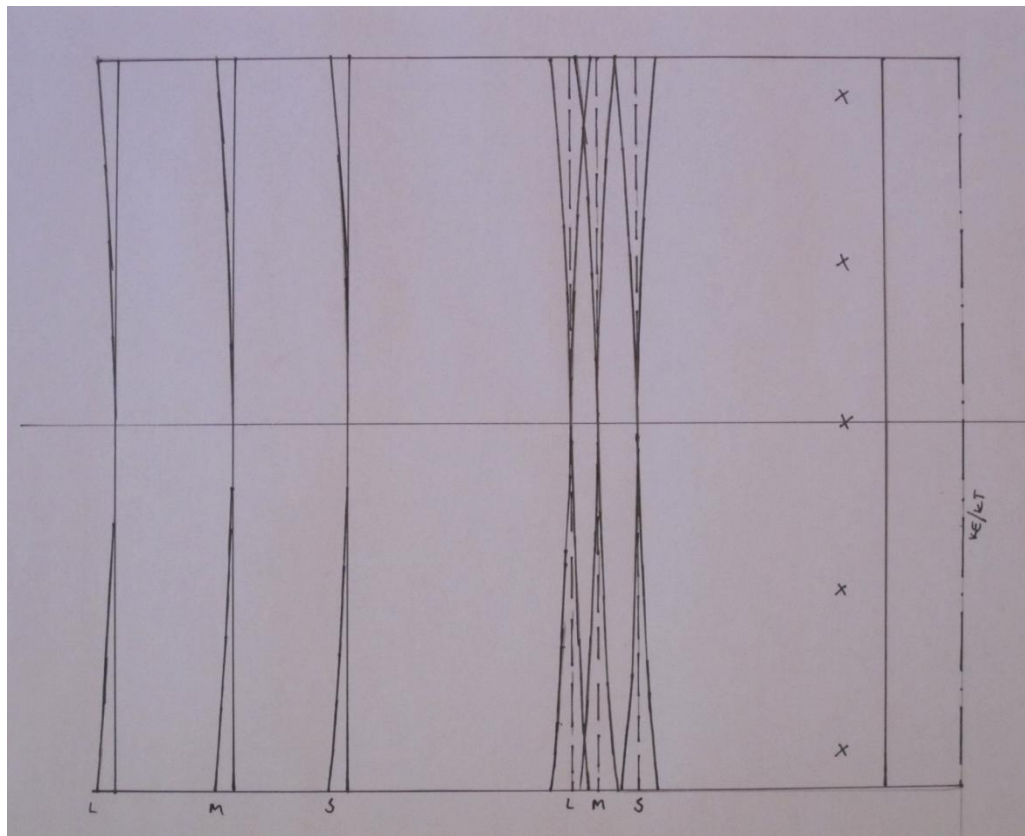
Materiaalilla on suuri vaikutus siihen, mitä tuotteita ja kuinka paljon tuotteita valmistetaan. Kun valmistettavat tuotteet alkoivat hahmottua, nahat lajiteltiin paksuuden mukaan paksuihin, keskipaksuihin ja ohuisiin. Paksumia ja jäykähköjä nahkoja oli melko vähän, ja niistä päädyin valmistamaan ensisijaisesti vyötärökorsetteja. Suurin osa

nahoista oli keskipaksuja. Niistä pystyi valmistamaan sekä vyötärökorsetteja sekä rannekkeita. Lisäksi onnistuin löytämään ohuita nahkoja, joista valmistin laskosrannekkeita.

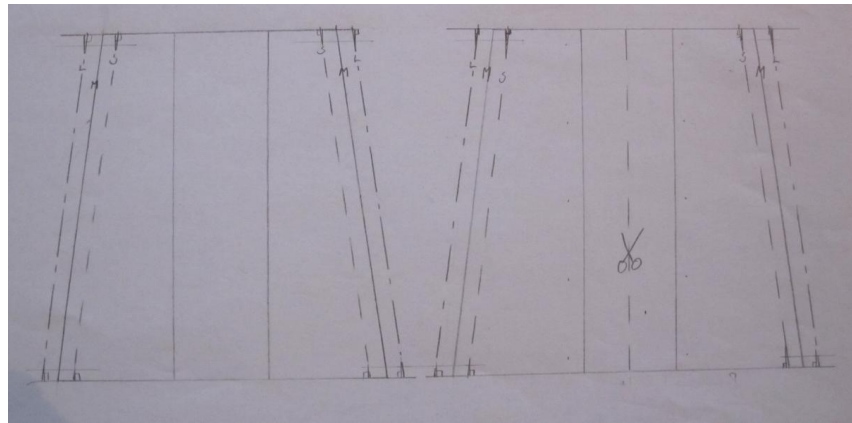
Oikeanlaisen tikkauslangan löytäminen oli materiaalihankintojen suurin ongelma. Savonlinnalaisissa liikkeissä paksua tikkauslankaa ei ollut tai lanka oli hyvin kallista. Lopulta langat löytyivät kotipaikkakuntani monipuolisesta kangaskaupasta, Kangaspeikosta Loimaalta. Opiskelija-alennuksen lisäksi sain vielä paljousalennusta. Saumojen ompeluun soveltui parhaiten Coatsin valmistama Nylbond-lanka. Se on tavallista polyesterilankaa paksumpaa, mutta ohuempaa kuin tikkauslangat. Valmistajan kotisivujen (<http://www.coatssewingsolutions.com/SewingSolutions/Site/speciality-thread/coats-nylbond.aspx>) mukaan lanka sopii nimenomaan vahvuutta ja kestävyyttä vaativien saumojen ompeluun.

4.2 Kaavoitus ja prototyypit

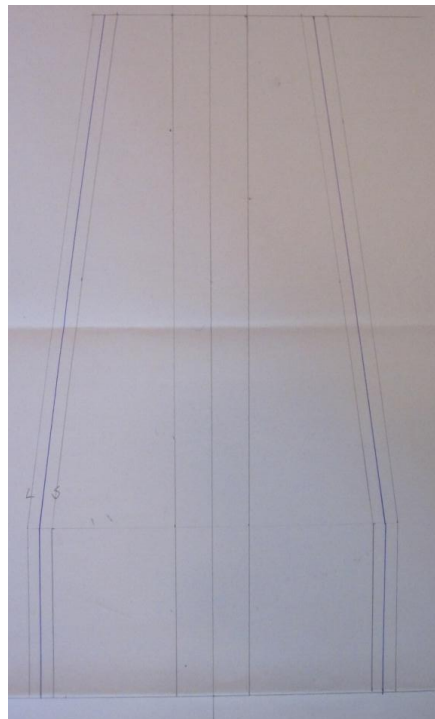
Vyötärökorsetin ja rannekkeiden kaavoittaminen oli lopulta melko helppo ja nopea prosessi. Piirsin kaavat käyttäen apuna Naisten vaatetuksen mittataulukkoa N-2001. Valitsin mittataulukoista yleisimmän vartalotyyppin B ja pituudeksi 164 cm. Korsetin kaavaa (kuva 23) piirtäessä käytin vyötärön ympärysmittaa sekä rintojen etäisyysmittaa löytääkseni pystysaumojen luonnolliset paikat. S-koon muodostavat kokonumerot 34–38, M-koon 40–44 ja L-koon 46–50. Rannekkeiden kaavoitus (kuva 24-25) tapahtui vastaavalla tavalla vertailemalla ranteen ympärysmittoja. Kokoluokittelu on eriteltyinä taulukossa 1, jossa vyötärön ympäryys (VY), rintojen etäisyys (RE) sekä ranteen ympäryys (RAY) on ilmoitettu senttimetreinä.

KUVA 23. Vyötärökorsetin peruskaava

KUVA 24. Lyhyen rannekkeen peruskaava

KUVA 25. Pitkän rannekkeen peruskaava

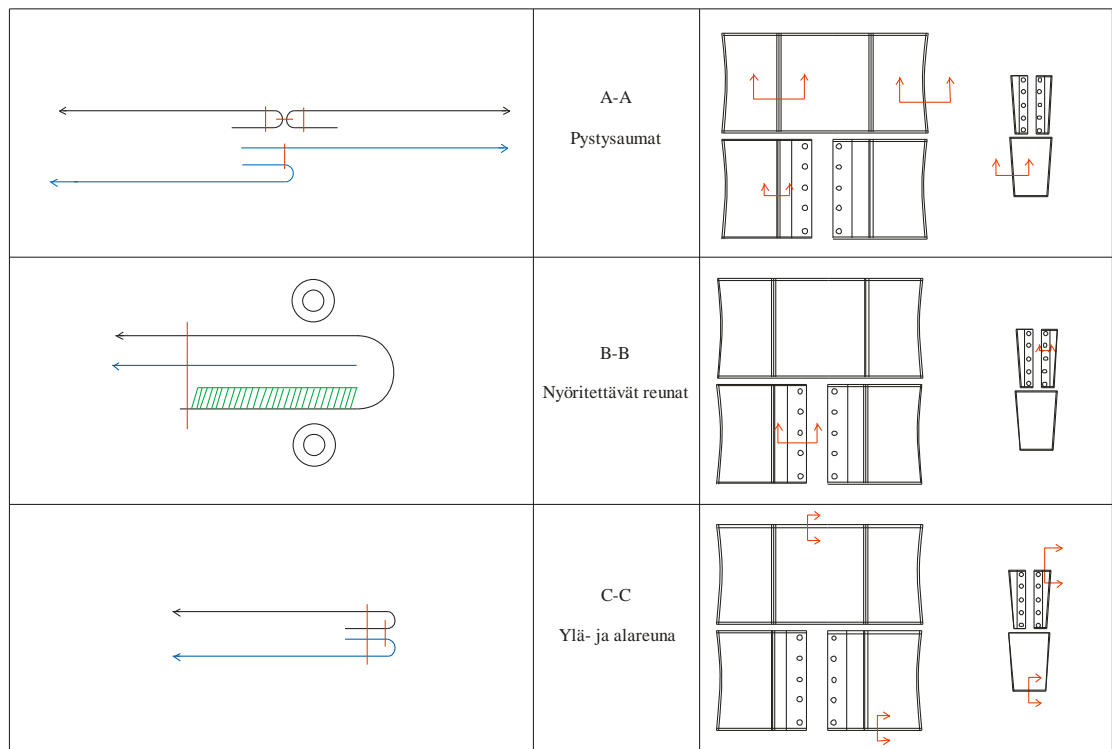
TAULUKKO 1. Kokoluokittelu

B	VY	RE	RAY	KOKO
34	60	17,3	15,2	S
36	64	18,1	15,5	
38	68	18,5	15,8	
40	72	18,9	16,1	M
42	76	19,3	16,4	
44	80	19,7	16,7	
46	84	20,3	17	L
48	88	20,9	17,6	
50	96	21,5	18,2	

Kettusen mukaan (2001, 98) kehiteltyjen konseptien esitystapoja kutsutaan malleiksi, joista edelleen kehittyneempää mallia kutsutaan prototyypiksi. Prototyypit toimivat kuten lopullinen tuote ja siksi niiden valmistaminen muotoilun alalla on välttämätöntä. Ulrich & Eppinger (2004, 249–251) toteavat, että malleja ja prototyyppejä voidaan käyttää neljään eri tarkoitukseen: *oppiminen*, *kommunikaatio*, *yhteensopivuus* ja *välitulosten esittäminen*. Yleisin tarkoitus, *oppiminen*, antaa suunnittelijalle vastaukset kysymyksiin Toimiiko tuote ja Vastaako se käyttäjän tarpeita. Prototyyppi helpottaa *kommunikointia* tuotteen parissa työskentelevien välillä. Kolmiulotteista mallia on monesti huomattavasti helpompi ymmärtää kuin verbaalisia selityksiä tai kaksiulotteisia esityksiä. Prototyypillä voidaan varmistaa myös tuotteen rakenteita ja niiden toimivuutta eli eri osien *yhteensopivuutta*. *Välitulosten* esittämisellä tarkoitetaan osoitusta siitä, että projekti on tavoittamassa sille asetetut tavoitteet ja että työ on edennyt aikataulussaan.

Myös tässä tuotesuunnitteluprosessissa valmistin piirtämieni kaavojen avulla prototyypit selvittääkseni tuotteen toimivuutta. Ensimmäiset prototyypit valmistin kaksinkertaisesta lakanakankaasta, jotta pystyttiin varmistamaan kaavoituksen onnistuminen. Lakanakankaan pitää olla kaksinkertainen, jotta kankaan paksuus vastaa paremmin nahan paksuutta. Tällä prototyypillä voitiin testata hieman tuotteen toimivuutta. Kuitenkin toimivuus selvisi lopullisesti vasta nahasta valmistetuilla prototyypeillä. Vyötärökorsetin kaavoitus onnistui heti ensimmäisellä kerralla. Saumat asettuivat luonnollisille kohdille ja myös korkeus oli hyvä. Lisäksi nyöritys näytti hyvältä.

Prototyyppi oli hyvä tehdä myös konstruktiotavaruuteen liittyvien työjärjestyksen ja rakenteiden testaamisen kannalta. Työjärjestyksiin ei tullut muutoksia, mutta rakenteisiin sitäkin enemmän. Aiemmin suunnitellut rakenteet eivät kaikilta osin toimineetkaan niin kuin olin ajatellut tai ulkonäkö ei miellyttänyt. Lisäksi monien asusteiden kohdalla rakenneratkaisuja ohjasivat jo olemassa olleet valmiit rakenteet. Muutaman kerran kävi myös niin, että vasta valmistamisen aikana tuli loistoidea, ja vanha suunnitelma sai väistyä. Prototyyppien valmistaminen helpotti rakenteiden ja työjärjestyksen selvittämistä myös ompelijalle (kommunikaatio). Kuviossa 26 olen esitellyt yleisimmin käytetyt rakenneratkaisut korseteissa ja rannekeissa. Avatuissa yhdyssaumoissa käytettiin pääasiassa tikkauksia, sillä aukiliimaaminen olisi vienyt liikaa aikaa.

KUVIO 26. Yleisimmin käytetyt rakenneratkaisut

Kun kaavoitus tuli valmiiksi ja ensimmäiset tuotteet oli leikattu, selkiytyi materiaalinmenekki. Valmistettavien tuotteiden määrää en edes miettinyt, koska aikaa valmistamiselle oli todella vähän. Ajatuksena oli valmistaa tuotteita niin paljon kuin aikaa oli. Ainoa määrällinen päätös oli se, että rannekkeita valmistetaan enemmän kuin korsetteja, sillä niille muodostuisi todennäköisesti edullisempi hinta, joka luo paremmat mahdollisuudet myynnin onnistumiselle. Myyntiin valmistuneiden tuotteiden määrä on esitelty taulukossa 2. Lukemat ovat kappalemääriä. Rannekkeiden osalta tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi pitkiä rannekkeita oli myynnissä kaksi paria.

TAULUKKO 2. Myyntiin valmistettujen tuotteiden lukumäärä

Tuote	S	M	L	Yhteensä
Vyötärökorsetti	5	6	2	13
Lyhyt ranneke	4	11	6	21
Pitkä ranneke	2	0	2	4
				38

4.3 Asusteiden valmistus

Asusteiden värit ja yksityiskohdat, jotka liittyvät olennaisesti kompositioavaruuteen, muodostuivat leikkaamisen yhteydessä. Erilaisia nahkoja on paljon, mutta kutakin väriä vain vähän. Tämä aiheutti haastetta kaavojen asettelussa leikkuuta varten. Koska kaikista nahoista ei saanut edes yhtä asustetta, piti miettiä myös värien yhteensopivuutta yhdisteltäessä saman nahkalaadun eri värejä. Värejä yhdisteltäessä tuotteisiin sai kontrasteja, jotka lisäsivät tuotteiden visuaalista mielenkiintoa. Muutaman kerran oli vaikeuksia päättää, kumpaa puolta nahasta käyttää. Rannekkeiden kohdalla ratkaisin tilanteen valmistamalla tuotteen ilman vuoria, jolloin ranneketta pystyi käyttämään molemmin puolin (kuva 27). Joissakin tilanteissa nurjan puolen käyttö oikeana puolelana oli pakollista tahrojen vuoksi. Kaavojen asettelu vei aluksi paljon aikaa, mutta vähitellen toiminta alkoi rutinoitua ja leikkuu nopeutua. Kiire loi tietynlaista paniikkia ja välillä tämä kostautui virheellisinä leikkauksina. Valmiita taskurakenteita hyödynsin lähinnä vyötärökorseteissa, sillä rannekkeisiin taskut olisivat olleet liian suuria. Pystyin hyödyntämään jonkin verran myös valmiita saumoja.

KUVA 27. Kääntörannekkeet

Koululla käytössä olevat työtilat olivat riittävät tällaisen piensarjatuotannon tekemiseen. Muiden opiskelijoiden ollessa kesälomalla pystyin itse järjestelemään luokan niin, että työskentely oli mahdollisimman joutuisaa. Tarjolla olevat laitteet muodostivat koti- ja teollisuusompelukoneista sekä nahkakoneesta. Valmistusta hidastivat jonkin verran ompelun aikana ilmenneet ongelmat. Lisäksi sirkkojen kiinnitykseen tarkoitettu laite oli hetken käyttökelvoton, kun jotkin tarvittavista osista olivat hukassa. Kiireessä nekin muutamat päivät tuntuivat ikuisuudelta.

Kaavoitukseen ja valmistukseen käytettävissä oleva työaika kuihtui lopulta vain yhteen kuukauteen. Se oli tämän projektin yksi suurimmista haasteista. Vaikka aikaa oli vähän, tuli huolehtia myös omasta hyvinvoinnista ja jaksamisesta. Sain avukseni työharjoittelijan alemmalta vuosikurssilta. Jaoimme työt niin, että itse hoidin kaavoituksen ja leikkaamisen sekä osan valmistuksesta. Harjoittelija Päivi Asikainen keskittyi kokonaan valmistukseen.

Ompelu tehtiin piensarjoina ajankäytön tehostamiseksi. Ongelmia aiheuttivat erilaiset viat ompelukoneissa. Yleisin ongelma oli se, että ompelukone teki hyppytikkejä. Hyppytikki tarkoittaa sitä, että kone jättää yhden tai useamman tikin ompelematta keskeltä saumaa. Tähän syynä saattaa olla esimerkiksi liian ohut neula suhteessa lankaan. Myös materiaalin paksuus aiheutti todennäköisesti osan hyppytikeistä. Turkiskone olisi antanut paljon vaihtoehtoisia ratkaisuja ompelurakenteille, mutta emme saaneet konetta toimimaan useista yrityksistä huolimatta.

4.4 Hinnoittelu

Avuksi hinnoitteluun otin Raoul Johnssonin kirjoittaman teoksen Käsityöyrityksen tuotanto (1999). Johnssonin (1999) mukaan laskennallisen tuntihinnan laskemiseksi pitäisi huomioida kiinteät kustannukset, poistot, korot, voitot sekä tietysti itse työ. Koska tämän projektin tarkoituksena on lähinnä markkinatilanteen kartoitus, päädyin soveltamaan Johnssonin (1999, 98) yksinkertaisempaa mallia. Siinä nyrkkisääntö tuntihinnan laskemiseksi on työntekijän tuntiansio kerrottuna kolmella. Jos haluan saada palkkaa 10 euroa tunnilta, asiakkaalta veloittettava tuntihinta on 30 euroa/tunti. Tässä laskelmassa ei ole vielä huomioitu esimerkiksi käytössä olevaa konekantaa, jonka koulu tarjoaa käyttöön. Mikäli konekannasta aiheutuisi kustannuksia, työntekijän tuntipalkka pitäisi kertoa neljällä (Johnsson 1999, 98).

Yhden vyötärökorsetin valmistamiseen leikkuusta valmiiksi tuotteeksi meni aikaa noin neljä tuntia. Sovellettaessa Johanssonin mallia tuotteen hinnaksi tulisi siis 40 euroa. Torilla tinkiminen on kuitenkin yleinen tapa, joten laskin tuotteelle tinkimisvaraa 5 euroa. Tuotteen hinnaksi tuli siis 45 euroa. Mielestäni tämä hinta on kohtuullinen käsityönä tehdystä nahkatuotteesta. Yhden rannekeparin tekemiseen meni aikaa kahdesta kolmeen tuntia somisteiden määrästä riippuen. Yksinkertainen perusmalli syntyi nopeammin, kun taas koristeellisemmat tuotteet veivät paljon valmistusaikaa. Mielestäni koristelluista malleista tuli kuitenkin kauniita. Kiireisestä aikataulusta huolimatta päädyin siihen, että koristeluun voidaan käyttää aikaa, vaikka tuotteita ehdittäinkin tehdä tällöin vähemmän. Rannekkeiden hinnoittelun koin paljon vaikeammaksi kuin vyötärökorsetin. Rannekkeen valmistukseen kului aikaa melko paljon suhteessa vyötärökorsettiin. Kolmen työtunnin mukaan laskettaessa hintaa olisi tullut 30 euroa/pari, mutta se tuntui paljolta. Lopulta laskin hinnan kahden työtunnin mukaan, jolloin hinnaksi tulee 20 euroa/pari. Tämä hinta tuntui jo siltä, että se on mahdollista saada. Koska olin päättänyt myydä tuotteita sekä yksittäin että pareittain, hinnoittelin tuotteet seuraavasti: yksi ranneke 12 euroa, rannekepari 20 euroa. Lyhyiden rannekkeiden lisäksi valmistin muutamia pidempiä rannekkeita. Ne myin ainoastaan pareittain hinnalla 30 euroa/pari. Myin kaikki rannekkeet samalla hinnalla riippumatta somisteiden määrästä, koska useat eri hinnat samassa tuotteessa olisivat saattaneet aiheuttaa sekaannuksia myyntitilanteessa.

4.5 Tuotemerkki

Hyödynsin tämän projektin yhteydessä ammattikoulussa vuonna 2005 suoritettua yritystäjyyskurssia, jolloin tehtävänä oli perustaa kuvitteellinen käsityöalan yritys. Aluksi piti tietysti miettiä itse liikeidea, jonka ympärille alettiin tehdä kustannuslaskelmia ja muuta sellaista. Olennainen osa oli myös tuotemerkin ja pakkausten suunnittelu eli yrityksen visuaalinen ilme. Perustamani yritys sai nimekseen OneDesign. Olen käyttänyt samaa nimeä sekä yrityksen nimenä että tuotemerkkinä. OneDesign onkin osoittautunut toimivaksi ja mieleenpainuvaksi nimeksi käyttäessäni sitä erilaisissa projekteissa. Siksi tämä tuotemerkki saa toimia myös tämän projektin nimenä. Saman tuotemerkin käyttäminen säästää myös aikaa, koska esimerkiksi logo ja tuoteselostemalli on valmiiksi suunniteltu. Tuoteselostetta on helppo muokata juuri nyt myytäväksi tuleville tuotteille sopivaksi. Alkuperäiset tuotemerkki ja logo olivat väriltään aniliinin-

punaiset, mutta mielestäni väri ei sopinut nyt valmistamiini tuotteisiin. Vaihdoin värit mustaan ja valkoiseen. Tuoteselosteet tulostin valkoiselle kuultopaperille. Logon väriyhdistelmä syntyi vahingossa testitulostuksen seurauksena. Olin laittanut tulostimeen vahingossa mustan paperin, jolle tulostin mustat logot. Muste jäi kauniina kiiltävänä pintana esiin. Päädyin siis tulostamaan logot mustalle kartongille. Tuoteselosteen ja logon sidoin yhteen nahkanauhalla, jonka puolestaan kiinnitin valmiiseen tuotteeseen (kuva 28–29). Kokonaisuudesta tuli mielestäni yksinkertaisen tyylikäs. Ammattikoulussa suunnittelin lisäksi pakkauksen tuotteelle, josta tein mallikappaleen paperista taitellen. On selvää, että paperikassien askartelu tämän projektin yhteydessä vie arvokasta työaika hukkaan. Siksi päädyin hankkimaan yksivärisiä paperikasseja, joihin tuote pakataan.

KUVA 28. Logo ja tuoteseloste

KUVA 29. Valmis riippulappu

4.6 Valmiit asustemallit

Tiukoista aikaresursseista huolimatta tuotteita valmistui myyntiin yllättävän paljon. On hyvä muistaa, että jokaisesta tuotteesta tuli ainutlaatuinen. Seuraavaksi esittelen mielestäni onnistuneimmat yksilöt sekä arvioin yleisesti tuotteita.

Kompositioavaruudessa luonnostelin rannekkeisiin erilaisia somisteita, esimerkiksi rusetteja ja nappikoristeita. Pohdin erilaisia vaihtoehtoja somisteiden kiinnittämiseen konstruktioavaruuden puolella. Mietinnän alla oli erityisesti se, miten somisteet on nopeinta kiinnittää. Vaikka somisteiden valmistamiseen ja kiinnittämiseen kului aikaa, olin lopputulokseen tyytyväinen. Rannekkeita valmistui paljon ja ne olivat mielestäni houkuttelevan näköisiä. Rannekkeiden pukeminen osoittautui kuitenkin yksin hankalaksi, ja siksi toisenlainen kiinnitystapa olisi ollut hyvä. Prototyypin huolellisempi testaus olisi todennäköisesti paljastanut ongelman aikaisemmin. Lisäksi voidaan pohdita, onko tämän asusteen kohdalla tarkasteltu riittävästi konstruktioavaruutta suunnitteluvaiheessa. Yritin kuitenkin miettiä muita kiinnitysvaihtoehtoja ongelman ilmettyä. Ensimmäinen mieleen tullut ratkaisuvaihtoehto oli paksulla pyöreällä kuminauhalla toteutettava nyöritys. Valmiiksi sidotut nyörit helpottaisi pukemista ja samalla koko olisi oikein säädetty. Ongelmaksi muodostui kuitenkin oikeanlaisen kuminauhan löytäminen. Lisäksi mietin, miten kuminauha kestäisi kulutusta, sillä monesti jatkuvan rasituksen alla olevat kuminauhat virttyvät ja jousto-ominaisuus katoaa. Mielestäni kuminauha ei myöskään ole esteettisesti niin kaunis kuin esimerkiksi satiininauha. Toinen keksimäni vaihtoehtoinen kiinnitystapa oli vetoketju. Vetoketjukiinnityksessä saattaa olla myös ongelmia yksin puettaessa, mutta luulisin sen kuitenkin olevan helpompaa kuin nyörityksen sitominen. Tätä ratkaisuvaihtoehtoa pitäisi testata kokonaan uudella sarjalla, sillä jo valmiiksi ommeltuihin rannekkeisiin vetoketjujen lisääminen olisi ollut työlästä ja aikaa vievää.

Alun perin idea rannekkeisiin lähti lenkkeilyyn kaipaamastani taskusta avaimen kuljettusta varten. Taskulliset rannekkeet (kuva 30) jätettiin hyvin yksinkertaisiksi juuri siksi, että ne ovat ensisijaisesti tarkoitettu käyttöesineiksi, eivät koristetarkoitukseen. Rannekkeen taskusta tuli niin suuri, että sinne mahtui jopa matkapuhelin.

KUVA 30. Taskullinen ranneke

Kuvassa 31 on liituroitakuvioista sikamokasta sekä ohuehkoista lammasnapasta valmistetut rannekkeet. Liituroitakuvio tuo tyylikkyyttä ja rusetti lisää sopivasti naisellisuutta. Rannekkeita kutsuttiinkin muun muassa *ihanan naiselliseksi* ja verrattiin *koruihin*. Nämä rannekkeet olivat halutut, sillä jo koululla valmistusvaiheessa ensimmäinen ranneke meni kaupaksi. Onneksi liituroitakuvioitua nahkaa oli sen verran, että sain valmistettua rannekeparin vielä torimyyntiinkin.

KUVA 31. Liituroitarannekkeet

Lyhyiden rannekkeiden jatkokehittely tuotti pitkävartiset rannekkeet. Niistä tuli mielestäni juhlavat, mutta epäilin niiden menekkiä torilla, sillä niille oli tulossa korkeampi hinta kuin lyhyille rannekkeille. Siksi pitkävartisia rannekkeita valmistettiin vain kaksi paria. Kuvassa 32 olevien pitkävartisten rannekkeiden laskostus oli mielestäni kokonaan uudenlainen idea, ja siksi pidän tätä mallia erityisen onnistuneena. Poikkeuksellisesti tässä tuotteessa ei käytetty päällitikkauksia avatuissa yhdyssaumoissa, vaan ne liimattiin. Tätä nahkaa oli helppo ja nopea liimata, koska se on ohutta ja taipuisaa.

KUVA 32. Sikamokasta valmistetut pitkät rannekkeet.

Vyötärökorsetti oli yksi tämän suunnitteluprosessin miellyttävimmistä tuotteista sen helpon muunneltavuuden takia. Peruskaavasta oli helppoa ja yksinkertaista muokata erilaisia variaatioita. Myös valmiiden rakenteiden hyödyntäminen onnistui parhaiten tämän asusteen kohdalla, sillä kaava on muodoltaan hyvin yksinkertainen. Vyötärökorsetin pukeminen oli huomattavasti helpompaa kuin rannekkeen. Lisäksi käyttäjällä on mahdollisuus valita, käyttääkö nyöritystä edessä vai takana, sillä etu- ja takakappalet ovat symmetriset. L-kokoisen vyötärökorsetin kohdalla mietin, pitäisikö korkeutta lisätä muutamia senttejä, koska todennäköisesti L-kokoisen vyötärökorsetin ostaja on

pidempi kuin vaikkapa S-koon ostaja. Lyhyiden ihmisten en ajatellut ostavan L-kokoista tuotetta, sillä asuste olisi todennäköisesti näyttänyt koomiselta heidän päällään. Jätin korkeuden kuitenkin samaksi kuin S- ja M-koossa. L-kokoisia vyötärökorsetteja valmistettiin lopulta vain kaksi kappaletta. Erikokoiset korsetit on esitelty kuvassa 33.

KUVA 33. Vyötärökorsetteja, keskellä edessä S-koko, takana vasemmalla M ja oikealla L.

Kuvassa 34 olevaan vyötärökorsettiin olen hyvin tyytyväinen. Mielestäni väriyhdistelmä toimii hienosti. Korsetin nyöritys jää melko paljon auki, eli sovitusnukke on hieman liian suuri tälle vyötärökorsetille.

Kuva 34. Tummansininen nahka on Friitalan vanhasta nahkahameesta, turkoosi kuvassa 6 (s. 8) olevasta jakusta.

Kirpputoreilta ostetuista materiaaleista sai paljon muutakin materiaalia kuin vain nahkaa. Ehjät metalliset vetoketjut hyödynsin sellaisenaan. Rikkinäiset vetoketjut muokasin somistetarkoitukseen (kuva 35). Myös valmiiden rakenteiden hyödyntäminen onnistui melko hyvin. Esimerkiksi kuvassa 36 on käytetty vanhoja olkapoletteja. Kuvassa 37 valmiita taskurakenteita on käytetty sellaisenaan uudelleen.

Kuva 35. Yksityiskohta vyötärökorsetista, koristeena vanhat metalliset vetoketjut

KUVA 36. Olkapolettien uudelleenkäyttöä somistetarkoitukseen

KUVA 37. Vanhojen taskurakenteiden hyödyntämistä uudelleen

Vertaillessani tuotteita ja niiden onnistuvuutta keskenään olen erittäin tyytyväinen vyötärökorsettiin. Kompositioavaruudesta karsitut visuaaliset ideat ovat olleet yksinkertaisia mutta toimivia. Samoin voisi sanoa konstruktioavaruudesta. Käytetyt rakenteet olivat nopeita ja helppoja toteuttaa. Muunneltavuus oli helppoa ja siksi vyötärökorsetti olikin ehkäpä tämän suunnitteluprosessin miellyttävin tuote. Tuotteesta tuli toimiva kokonaisuus ja on siis hyvin onnistunut. Tuotteen kehittämistä voisi jatkaa esimerkiksi valmistamalla malleja, joissa olisi korsetille ominaiset luut. Rannekkeessa visuaaliset ideat ovat mielestäni hyviä. Uskoisin, että monille ensimmäinen mielikuva nahkarannekkeista ovat goottien käyttämät niittisomisteiset rannekkeet. Nyt halusin suunnitella jotain uutta. Rannekkeista tulikin naisellisia, mutta kuten jo aiemmin totesin, tekninen toteutus kaipaa kehittelyä.

5 KOEMARKKINOINTI KESÄTORILLA

Tuotteiden koemyynti tehtiin Savonlinnan kauppatorilla heinäkuussa 2010. Mikkelin ammattikorkeakoulu tarjosi myyntipöydän, jossa myytiin useampien opiskelijoiden tuotteita. Tämä helpotti paljon omaa elämääni, sillä minun ei tarvinnut itse olla joka päivä torilla, vaan pystyin sopimaan myyntivuorot muiden opiskelijoiden kanssa.

Sää heinäkuussa oli aurinkoinen ja ennätysellisen helteinen. Helle oli välillä niin painostavaa, että se jopa karsi ostajia. Ihmiset eivät jaksaneet kierrellä torilla, saati katsella tuotteita sen enempää. Oli päiviä, jolloin myyntilukemat jäivät nolleen, vaikka aurinko paistoi ja lämpömittari näytti yli +30°C. Kuumimpina päivinä torilla oleminen oli taistelua. Aika kului hitaasti, koska asiakkaita ei juuri ollut. Myös omaa jaksamista koeteltiin lämmön hohkatessa asfaltin pinnasta. Alkukuusta vanhat konkarit torilla kertoivat, että viikonloput ovat parasta myyntiaikaa. Mielestäni kuitenkin kauppa kävi melko tasaisesti sekä viikolla että viikonloppuna. Muutamana päivänä sade pääsi yllättämään, ja valitettavasti se aiheutti myös joitakin vaurioita myytävälle tuotteille. Suurin tappio oli se, että sadepisarat pääsivät kastelemaan osan riippulapuista ja niistä irtoava muste värjäsi tuotteita. Yhdet pitkät rannekkeet värjäytyivät myyntikelvottomiksi. Yhden likaantuneen rannekeparin myin alennettuun hintaan tahrin vuoksi.

Kuljetimme tavarat torille joka päivä vanhoilla maitokärryillä. Koulun autokin olisi ollut käytössä, mutta ajattelimme kärrykuljetuksen olevan helpompi ja nopeampi tapa.

Lisäksi kärrystä sai vaaterekin, kun sen nosti pystyyn kiviseinämaa vasten. Myyntipöytämme koostui monenlaisista tuotteista (kuva 38). Tuotteita löytyi aina goottiasusteista pitsikorvakoruihin. Erityylishet ja -hintaistset tuotteet tukivat toinen toistensa myyntiä hyvin. Mietimme tarkoin, miten asettelemme tuotteet myyntipöydälle niin, että kaikki tuotteet pääsevät esille ja että pöydästä tulee yhtenäinen. Mielestäni ratkaisimme haasteen hyvin ja jokaisen tuotteet pääsivät tasavertaisesti esille.

KUVA 38. Toripöytä (kuvaaja Päivi Asikainen)

Ennen torille lähtöä mietin paljon sitä, kannattaako mainita, että tuotteet on tehty joko osittain tai kokonaan kierrätysmateriaaleista. Ajatellaanko, että kierrättäminen on hieno asia vai ihmetelläänkö, miksi vanhasta hikisestä nahkatakista tehdystä uudesta tuotteesta pyydetään vielä suhteellisen paljon. Kommentit kierrätysmateriaalin käytöstä olivat kuitenkin positiivisia. Moni ei ollut aluksi uskoa, kun kerroin vanhojen nahkatakien uudesta elämästä asusteiden muodossa. Kun näytin joistakin tuotteista patinoituneita kohtia, he totesivat kuluman tuovan vain lisää ”katu-uskottavuutta” tuotteisiin.

Suomen käsi- ja taideteollisuusliitto ry:n tekemässä Menestyvä käsityörittäjä-tutkimuksessa vuonna 1996 tutkittiin muuan muassa sitä, mitkä asiat vaikuttavat käsityötuotteen ostopäätökseen. Tärkein asia oli *Suomessa tehty tuote*, toisena *tuotteen*

omaperäisyys sekä kolmantena *tuotteen sopivuus käyttöesineeksi*. Omasta mielestäni nämä kaikki kolme asiaa täyttyvät omassa tuoteperheessäni. Tuotteet ovat laadukasta suomalaista käsityötä. Mikäli tuotteissa oli valmistusvirheitä, ne myytiin alennettuun hintaan ja asiakkaalle kerrottiin tuotteesta olevasta virheestä. Monet pitivät tuotteita uudenlaisina ja jopa ennennäkemättöminä, joten tuotteet ovat myös omaperäisiä. Tuotteita sovitettiin tavallisia arkipäiväisiä tilanteita varten, joten mielestäni valmistettuja tuotteita voidaan kutsua käyttöesineeksi sopiviksi tuotteiksi. Ollessani itse myyntivuorossa kirjasin ylös mahdollisimman paljon havaintoja, joita tein asiakkaasta. Koska kaikki tuotteet olivat erilaisia, pystyin myös merkitsemään minkälaisen tuotteen asiakas osti. Esimerkiksi yksi vyötärökorsetti (kuva 39) meni kaupaksi noin 20-vuotiaalle vaalealle, hyvin hoikalle nuorelle naiselle. Hän sovitti monia eri vaihtoehtoja, esimerkiksi kuvan 34 (s. 40) mallia, mutta päätyi lopulta sivuilta nyöritettävään malliin. Omasta mielestäni tämä sopikin hänen vartalolleen ja olemukselleen parhaiten. Asiakas innostui, kun kerroin tuotteen olevan valmistettu leikkuutähteestä ja vanhasta nahkahameesta. Hänen mukaansa oli hyvin mielenkiintoista tietää tarina tuotteen historiasta. Asiakas oli myös sitä mieltä, että tuotteiden pitäisi ehdottomasti olla myynnissä nettikaupassa.

KUVA 39. Vakosamettinahkaa yhdistettynä Friitalan vanhaan nahkahameeseen.

Torilla erotti selvästi ne, jotka arvostavat käsityötä ja ne, jotka eivät ymmärrä käsityön arvoa. Toisten mielestä käsityönä tehdystä tuotteesta 45euroa ei ole paljon, kun taas joidenkin mielestä hinta oli ”ryöstöä”. Asiakkaiden kommentit olivat kuitenkin pääasiassa positiivisia, ostivat he tuotteen tai eivät. Ideastani pidettiin ja muutama kysyi myydäänkö tuotteitani jossakin nettikaupassa. Nettikaupan puolesta puhui myös se, että moni sanoi: ”*Tyttäreni varmasti ostaisi, jos hän olisi täällä.*”. Kommentteja tuli sekä miehiltä että naisilta. Myös kommentoijien ikä vaihteli laidasta laitaan. Nuorin oli arviolta noin 5-vuotias poika, joka tuli viereiseltä lelukojulta teltallemme, pysähtyi, katsoi pöytää ja sanoi: ”*Vautsi!*”. Muutama asiakas muisti myyntipöydän ääressä vanhan nahkatakkinsa, josta voisi valmistaa juuri itselleen sopivan vyötärökorsetin. He ottivat yhteystietoni myöhempää yhteydenottoa varten. Lisäksi eräs 24-vuotias nainen sanoi katsellessaan tuotteita: ”*Ehkä ensimmäinen nahasta valmistettu tuote, jonka voisin kuvitella pukevani päälle.*” Rannekkeita soviteltiin monia eri käyttötarkoituksia varten, lämmittävästä ja suojaa antavasta asusteesta aina hääpuvun täydentäjäksi. Useimpina päivinä pukeuduin mekkoon, jonka päälle puin vyötärökorsetin. Se toimikin loistavana mainoksena, sillä muutamaan kertaan kierrellessäni torilla kysyttiin, mistä olen asusteeni hankkinut.

Ostavat asiakkaat olivat pääsääntöisesti nuoria aikuisia, iältään noin 20–30-vuotiaita. Ostajien tyyliuunnat vaihtelivat laidasta laitaan. Myin tuotteita niin gooteille kuin ”Elovena-tyttöillekin”. Myös kaksi Japanin kulttuuria harrastavaa tyttöä ostivat rannekkeet, koska heidän mielestään ne sopivat heidän tyyliinsä ”*just eikä melkein*”. Ostajien laaja ikä- ja tyyliuuntakavalkadi oli itselleni positiivinen yllätys. Rannekkeita meni kaupaksi paljon myös keski-ikäisille naisille. Osa heistä osti tuotteen itselleen, toiset taas veivät tuotteen tyttärelleen. Myös muutama iäkäs ihminen oli kiinnostunut rannekkeista nimenomaan polkupyöräilyä ajatellen, mutta he eivät löytäneet myyntipöydältä mieleistä väriä tai oikeaa kokoa. Lisäksi yksi piti tuotetta liian kalliina.

Oma tavoitteeni myynnistä oli se, että saan myytyä suurimman osan tuotteista ja että saan katettua tuotolla hankkimieni materiaalien kustannukset. Asiakkaat eivät juuri tinkineet rannekkeiden hinnasta. Sen sijaan vyötärökorsetin hinnasta neuvoteltiin usein ja muutamalta tuote jäi ostamatta hinnan vuoksi. Tämä vahvisti omaa ennakkoletustani siitä, että korsetti on torille liian kallis tuote. Sen sijaan rannekkeiden hinta oli alempi ja siten sopivampi torimyyntiin. Taulukossa 3 olen esitellyt myytyjen tuotteiden kappalemäärät. Lisäksi oikeanpuoleisessa sarakkeessa on kustakin tuotteesta

saatu tuotto. Kaikki ostajat saivat tuotteen mukana yhteystietoni palautteen antamista varten.

TAULUKKO 3. Myydyt tuotteet

Tuote	kpl	Tuotto €
Vyötärökorsetti	5	190
Lyhyt ranneke	15	158
Pitkä ranneke	2	28
		376

6 TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Mielestäni tähän projektiin on mahtunut niin onnistumista kuin epäonnistumistakin. Myynti torilla onnistui yli odotusten. Vaikka varsinkin vyötärökorsetteja jäi myymättä, olin taloudelliseen tulokseen erittäin tyytyväinen. Tuotolla sain katettua aiheutuneet materiaalikustannukset, mikä oli yksi tärkeimmistä tavoitteista myynnin osalta.

Tuotantoa pystyisi sarjoittamaan entistä tehokkaammin leikkaamalla kaikki samanväriset tuotteet samanaikaisesti. Tällöin niiden ompelu voitaisiin myös tehdä sarjassa ja ajankäyttö tehostuisi. Vuorit kannattaisi myös ommella kaikki samalla kertaa, eikä vain vuori kerrallaan.

Seitamaa-Hakkaraisen (2000) kahden ongelma-avaruuden malli oli suunnittelumalliksi hyvä, sillä se pakotti miettimään jo visuaalisen suunnittelun yhteydessä teknisiä ratkaisuja. Mallisto jäi ajan puutteen vuoksi suppeaksi. Aikaa ei oikeastaan ollut kekeiluille, esimerkiksi keittäen muokkaamiselle, vaan oli tehtävä sitä, minkä tiesi varmasti toimivan. Pienten töiden, esimerkiksi korujen, tekeminen olisi ollut todennäköisesti erittäin hyvä lisä isojen ja kalliimpien tuotteiden rinnalle. Ne olisivat olleet niin sanottuja sisäänheittotuotteita. Toisaalta myyntipöydällämme oli jo muita edullisempia vaihtoehtoja. Myyntipöydällemme ei olisi myöskään mahtunut tuotteita yhtään enempää, sillä jo nyt se pullisteli tavarapaljoudesta. Pyrin myös suunnittelemaan tuotteita, jotka sopisivat niin arkeen kuin juhlaankin. Tämänkin tavoitteen saavutin, sillä tuotteita ostettiin moniin eri pukeutumistilanteisiin.

Onnistuin mielestäni tavoittamaan kohderyhmäni. Ostajat olivat pääasiassa nuoria naisia. Alun perin uskoin tuotteiden menevän kaupaksi enemmän gootti- kuin ”Elove-

na-tytöille”, mutta positiivisena yllätyksenä huomasin ostajien edustavan tyyliisuuntia laidasta laitaan. Saamastani runsaasta positiivisesta palautteesta uskoisin tällaisille tuotteille olevan kysyntää enemmänkin. Toisaalta, jos valmistuksesta tekisi ammattimaisempaa, hinnat nousisivat enkä tiedä, riittäisikö tuotteille enää ostajia. Tässä tapauksessa pitäisi tietysti miettiä myyntipaikka uudelleen.

En markkinoinut tuotteitani millään tavalla torin ulkopuolella, esimerkiksi kauppojen ilmoitustauluilla tai sanomalehdissä. Se, olisiko mainonta tuonut lisää asiakkaita, jää arvailujen varaan. Ehkäpä muutama asiakas olisi saattanut mielenkiinnosta tulla katsomaan, mutta olisiko ostopäätöstä lopulta syntynyt. Lehtimainokset ovat melko kalliita, ja tämä olisi syönyt pienestä budjetista osansa. Lehtiartikkelit ovat tietysti aina ilmaista mainosta. Toripöytä pääsikin muutamaa paikallisiin sanomalehtiin, mutta jutut käsittelivät yleisesti käsityöläisiä, eivät kenenkään töitä sen tarkemmin.

Jokainen ostanut asiakas sai tuoteselosteen yhteydessä yhteystietoni palautteen antamista varten. Mainitsin, että kyseessä on opinnäytetyö ja erityisesti siksi tarvitsen palautetta tuotteistani, mieluiten elokuun aikana. Palautetta ei kuitenkaan tullut. Jälkeenpäin ajateltuna asiakkaan puhelinnumeron tai sähköpostiosoitteen pyytäminen olisi ollut todennäköisesti varmempi tapa saada palautetta. Toisaalta myös palautteen saamattomuudesta voi päätellä jotain. Ihmiset eivät yleensä ota yhteyttä, ellei ole jotain valitettavaa. Toisaalta on myös ihmisiä, jotka vain nielevät tappionsa tai ajattelevat tehneensä itse jotain väärin.

Kokosin kuvakollaasit (kuvat 8–10, s. 10–12) päästäkseni alkuun luonnostelussa. Poimin kuvat silloin vain ajatuksen tasolla ollutta mallistoa ajatellen. Tarkoituksena ei ollut siirtää yksityiskohtia, muotoja ja pintoja suoraan luonnoksiin, vaan ajatuksena oli ideoiden herättelemine. Erityisesti kolmas kuvakollaasi (kuva 10) oli hyvin inspiroiva. Toinen kuvakollaasi yksityiskohdista ja pintastruktuureista (kuva 9) innoitti kokeilemaan laskostuksia ja poimutuksia. Toisaalta kollaaseista olisi voinut saada paljon enemmänkin irti. Siksi aion hyödyntää kollaaseja edelleen jatkaessani tuoteperheen kehittelyä.

Ilmaan jäi muutamia kysymyksiä, joihin toivon saavani tulevaisuudessa vastauksia. Itse suunnitteluprosessista askarruttamaan jäi muiden materiaalien, kuten turkiksen, pitsin ja metallin, yhdistäminen nahkaan. Tuotannosta jäi ylimääräistä nahkaa, joten

sopivan hetken tultua jatkan tuotekehitysprojektia. Toinen kysymys liittyy nahan käytön eettisiin puoliin. Olisi hyvin mielenkiintoista saada tietää, miten eläinaktivistit suhtautuvat kierrätysnahasta valmistettuihin tuotteisiin. Onko tällainen toiminta yhtään hyväksyttävämpää, kuin uuden nahan käyttö? Vai tuomitsevatko he nahan käytön yhtä jyrkästi, olipa kyseessä uusi tai kierrätetty nahka?

Torimyynti kokemuksena oli erittäin opettavainen. Itse en ole koskaan varta vasten mennyt torille kiertelemään, vaan vierailut ovat olleet enemmän sattumanvaraisia, lähinnä läpikulkumatkoja. Nyt olin yhtäkkiä torilla, koko kuukauden, ja vielä myyntipöydän takana! Jos tietäisin meneväni ensi vuonna uudelleen torille, tietäisin millaisia tuotteita tekisin. Hintavampien tuotteiden lisäksi tulisi olla edullisempia vaihtoehtoja, esimerkiksi nopeasti valmistettavia koruja, jolloin tuotteen hinta jäisi alhaiseksi. Tällöin voisi tehdä myös jonkinlaisen kampanjan, esimerkiksi: ”Ostaessasi vyötärökorsetin saat korvakorut kaupanpäälle!” Mitä torilla näki ja koki, antoi paljon. Tori oli minulle positiivinen kokemus myyntipaikkana.

LÄHTEET

Anttila, Pirkko 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos ja tekeminen. Hamina: Akatimi.

Coats. Coats Nylbond. WWW-dokumentti.

<http://www.coatssewingsolutions.com/SewingSolutions/Site/speciality-thread/coats-nylbond.aspx>. Ei päivitystietoa. Luettu 6.9.2010.

Engblom, Eija, Jaakola, Carita & Sundström, Leena 1998. Ajattomasti ja muodikkaasti nahasta: Nahkapukineen valmistaminen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Johnsson, Raoul 1999. Käsityöyrityksen tuotanto. Helsinki: Yliopistopaino.

Johnsson, Raoul & Äyväri, Anne 1996. Menestyvä käsityöyrittäjä –tutkimus 1996. Käsi- ja taideteollisuusliitto ry. Helsinki.

Kangasniemi, Katja 2009. Friitala On Course Towards New Horizons. Business Finland 2/2009, 46-53.

Kettunen, Ilkka 2001. Muodon palapeli. Porvoo: WSOY

Lindfors, Vuokko & Paimela, Sirkka-Liisa 2004. À la mode: Muodin ja pukeutumisen sanakirja. Helsinki: Otava.

Seitamaa-Hakkarainen, Pirita 2000. The weaving-design process as a dual-space search. Helsingin yliopisto. Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos. Väitöskirja. Raportti 6.

Seitamaa-Hakkarainen, Pirita, Raami, Asta, Mielonen, Samu, Holma, Reeta & Hakkarainen, Kai 1998. Suunnittelutikapuut FLE-ympäristössä. WWW-dokumentti. <http://mlab.taik.fi/fle/research/suunnittelutikapuut.html>. Luonnos 3.9.1998. Luettu 31.3.2010.

Sorvali, Auli, Niemi, Sirkku & Vänskä, Vuokko 2002. Suorat, kiharat ja leikatut turkikset. Vammalan Kirjapaino. Opetushallitus.

Ulrich Karl T. & Eppinger Steven D. 2003. Product design and development. Boston: The McGraw-Hill.

Vaara, Leena 1988. Laukkanen, Tuula 1995. Nahka. Opetusmonisteet. Rovaniemen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos.

Väyrynen, Seppo, Nevala, Nina & Päivinen, Minna 2004. Ergonomia ja käytettävyys suunnittelussa. Tampere: Tammer-Paino Oy.

KUVALÄHTEET

Kuva 7. Ilomieli Ekodesign 2010. Yrityksen WWW-sivut, verkkokauppa.
http://www.ilomieli.com/kauppa/product_catalog.php?c=41. Päivitetty 21.5.2010.
Luettu 24.5.2010.

Kuva 14. Belle Modeste 2010. Yrityksen WWW-sivut, asiakasgalleria.
<http://www.bellemodeste.com/kkgal.php>. Ei päivitystietoa. Luettu 9.9.2010.

Kuva 38. Toripöytä (kuvaaja Päivi Asikainen)